REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și invoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Dumineca 29.)

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 157 — Anul LXXI. Brașov, Vineri 18 (31) Iulie. 1908.

Congresul dela Carlovăț. Alegerea de patriarh.

In cele din urmă s'au adunat Sârbii la Carlovăț să-și aleagă patriarhul. Numai pentru scopul acesta s'a conchiemat congresul național bisericesc al Sârbilor și Majestatea Sa a împuternicit pe unul din membrii guvernului, ministrul dreptății(!) Dr. Günther, să conducă această alegere în calitate de comisar regesc. Tot-odată monarhul a adresat congresului un rescript regesc privitor la alegerea patriarchului.

A fost mare pompa, cu care s'a deschis alaltăeri sesiunea extraordinară a congresului sârbesc și această pompă nu a putut să se desfășure, fără ca să se ivească vechea gelozie națională între Sârbi și Maghiari.

Cei din urmă vreau să facă și să joace pretutindeni pe stăpânii și orice semn de neatrânare națională din partea celor de altă limbă îi supără și râmă la inimă. Așa au fost opăriți șoviniștii Unguri, ce erau de față, ca și cei din depărtare, că la primirea festivă a comisarului regesc, musica a întonat imnul imperial „Gott erhalte“ între bubuitul de treascuri și de tunuri.

Estremii, mai ales cei din partidul opozițional koșutist, sunt nemângăiați, că muzica regimentului 70 de infanterie a „rușinat“ prin cântarea lui „Gott erhalte“ și pe comisarul regesc și națiunea maghiară. După vorbirea, ce a rostit-o comisarul, introducându-se, între nesfârșite strigări de jivio Sârbii au cântat imnul național sârbesc amestecat cu szozatul unguresc. Dar să fi plătit n'ai fi putut auzi un singur éljen în reședința dela Carlovăț. Toate astea sunt constatări ale celor, ce se cred patrioți neprihăniți, constatări prin cari se dovedește, că e mare și neînvingibilă încordarea națională și dintre Sârbi și Maghiari, cu toate înfrățirile, ce le-au serbat Sârbo-Croații cu Kossutiștii dela întrarea acestor din urmă în guvernul coaliției.

Tocmai așa s'au petrecut lucrurile la Carlovăț, scrie „A. Nap“, ca și când nu s'ar fi petrecut acea festivitate, la care guvernul a rânduit pe ministrul Günther, în Ungaria, ci undeva pe teritorul Sârbiei. Sunt atâta de mâhniți, încât nu bagă de samă și nu se pot bucura de succesul șovinist, ce totuș l'a dobândit guvernul și omul lui de încredere Günther, cu ocaziunea deschiderii congresului național bisericesc al Sârbilor.

Se asigură că între steagurile, ce au fost arborate pe palatul congresual, de astă-dată nu a fâlfâit steagul negru-galbin al casei împărătești, pentru prima oară dară a fost dat la o parte acest steag împărătesc. Foaia lui Tisza „Az Ujság“ felicită pentru aceasta cam cu răutate pe guvern, zicând, că speră, că aceeași soarte să aibă în curând și „Gotterhalte“. De vom mai adauge la aceasta și protestarea congresului în contra cetirei rescriptului regesc în limba maghiară, vom căpăta o icoană puțin îmbărbătătoare pentru politica de frăție tate cu doi bani în trei pungi, ce au purtat'o până acuma Ungurii față cu Sârbo-croații.

Sârbii vor să aleagă de patriarh pe omul lor, episcopul din Vârșeț Gavrilă Zmeianovici. Li se răspunde din partea maghiară însă, că acesta deși va fi alesnu are să fie întărit. Din cauza aceasta radicalii erau pe aci să forțeze lucrurile, ca să se amâne sau disoalve congresul. Acuma vine știrea, că și-au schimbat gândul și fie ce o fi sunt hotărâți să aleagă pe Zmeianovici. Alegerea se crede, că va fi Sâmbătă. Episcopul dela Vârșeți pe lângă că e prea mare Sârb și sârbo-croat mai are și păcatul, că nu știe bine ungurește, și, spuneți oameni buni, ce să înceapă un patriarh sârbesc care nu știe ungurește? Par-că până acuma au avut toți dreptăți dela academia maghiară din Budapesta! N'ai ce-i face însă așa-i mersul timpului.

Episcopul dela Buda, Bogdanovici, e omul Maghiarilor, pentru-că zic ei, numai ăsta știe bine ungurește și deci numai în patriotismul lui ne putem increde. Care mai întreabă însă pe cei dela „A Nap“, cine să le fie patriarchul viitor? Guvernul cu comisarul lui regesc trebue să se mulțămească deocamdată și cu cântarea imnului „Gotterhalte“ și va trebui să se mulțumească în cele din urmă și cu un patriarh al Sârbilor, care să nu fie ales tocmai pe sprânceană.

E leac penteu toate. Numai omul să fie om și cu energie cuvenită, care se pare, că nu lipsește Sârbilor. De-am învăța și noi ceva bun dela ei.

La jubileul „Gazetei“.

Viena, 22 Iulie 1908 — Scumpa noastră „Gazetă“! Permite-ne ca și societatea noastră, ca una dintre cele mai tinere vlăstare pe terenul desvoltării iudustriale și comerciale ale românismului, să-Ți înmulțească cu ocazia jubilară cununa de lauri, prin a-Ți exprima omagiile de recunoștință și admirațiune pentru lupta septuagenară ce o porți pentru interesele noastre.

Micul obol de 10 cor., mărească fondul menit acelora, cari făclie poartă în fruntea nației române.

Pentru Clubul Român
Al. Nicolescu,
cassar.

Luzern (Elveția), 26 Iunie 1908. — D-lui Director al „Gazetei Transilvaniei“, Brașov. — Din patria lui Tell trimit omagii de admirațiune mult încercatului luptător

Victor N. Popp din Craiova.

Domnul *Victor N. Popp* ne-a mai trimis prin poștă și *20* (douăzeci) *lei* pentru fondul jubilar al „Gazetei“.

Ormenișul de Câmpie, 23 Iulie 1908. — Pentru fondul jubilar vă trimit, d-le director și dela mine 3 (trei) coroane. Vă doresc dela atotputintele sănătate, viață îndelungată și tărie bărbătească spre a continua lupta cu aceeași perzeveranță înaintând tot mereu către ținta măreață defiptă de către fericiții intemeietori ai „Gazetei Transilvaniei“.

Andreiu Voda,
protop.

Pentru fondul jubilar al »Gazetei« mai primirăm suma de *50* (cincizeci) *coroane*: *„Dela primul împărțitor al „Gazetei de Transilvania“, la aparațiunea ei în Martie 1838“.*

Dela Domnii: *George Suciu*, protopop, *Indol*, *5* (cinci) *coroane*;

Ioan Popp, *Oradea-Mare*, *8* (opt) *coroane*;

Alexandru Băiaș, ocnar, *Sasca Montană 1* (una) *coroană*.

Din lucrul meu cel fricos,
Nițel nației spre folos.
Din sudoarea cu dreptate
Ziaristicei noastre o parte

A. Băiaș ocnar.

Dela domnii: *Dr. Marius Sturza*, *Viena*, *10* (zece) *coroane*.

George Repede paroch în *Homorod 3* (trei) cor.;

Nicolau Solomon protopop *Murăș-Ludoș 5* (cinci) cor.;

Constantin Manu învățător în *Bojerini* (Lăpușul ung.) 2 (două) cor.,

Ioan Butnaru proprietar în Boos (com. Clujului) 2 (două) cor.;

Patriciu Pintea din *Cața* 2 (două) coroane;

Basiliu Baciu învăț. în *Șoimuș* 1 (una) cor.;

Alex. Moldovan din *Poron* (M.-Ujvar) întru amintirea tatălui său Ioan Moldovan 1 (una) cor.

Sub titlul „Două jubileuri“, *„L'Indépendance Roumaine“* din București scrie în numărul său de Dumineca trecută următoarele în fruntea sa:

Vara aceasta am văzut jubileul a două mari jurnale române, a *„Voinței Naționale“* și a *»Gazetei Transilvaniei“*.

Cea dintâiu n'are decât 25 de ani de existență; a doua serbează jubileul unei cariere de 70 de ani, cu atât mai excelentă, cu cât s'a desfășurat în mijlocul unor piedeci de tot soiul. Cercările sale încep deodată cu debuturile sale. Indată ce au apărut două numere ale ei, »Gazeta« a fost oprită de colegiul censorilor și Bariț cu Iacob Mureșianu au trebuit să meargă până la Viena, pentru a cere concesiunea dela cancelaria Transilvaniei. Concesiunea fu în fine acordată la 8 Martie st. n. 1838 și »Gazeta« reapare cu data de 12 Martie st. v. sub direcțiunea lui G. Barițiu. Ea a durat până în ziua de azi și va dura încă și în mânia suspendărilor, a amendelor și a condamnărilor la închisoare.

Dacă ziarele române de dincoace de Carpați au o esistență mai scurtă, causa este, că dispunând de destinele noastre, noi nu simțim lipsa de a afirma o perpetuitate, care ne este câștigată în patrie însași. Istoria regatului român se desfășură în mijlocul conflictelor interioare, printre cari patria progresează, fiindcă sentimentul național urmează cărările sale misterioase spre cele mai înalte piscuri, în mijlocul chiar al disputelor, cari sunt în aparență cele mai sterile. Decanul ziarelor noastre cotidiane în România liberă este azi »L'Independance Roumaine«, care are 32 de ani de existență. Intr'aceea se înmulțesc în bibliotecile publice foile efemere, născute în voia umorului vătămător, organe fugitive ale bisericuțelor, a căror altare sunt jur împrejur subminate.

Cât de neînsemnat apare aceasta față cu splendoarea de 70 de ani a *„Gazetei Transilvaniei“*! Dacă un rege războinic văzând pe cavalerii inimici aruncându-se în gura morții cu cutezare neînfrânabilă a strigat: »Ce oameni bravi!« cu cât mai mare entuziasm nu trebue să țâșnească omagiul din inimile noastre frățești înaintea lungei și neînfrântei rezistențe patriotice a marilor ziariști români din Transilvania.

Curajul soldatului e admirabil, însă el se reduce la frigurile superbe ale câtorva momente. La capăt așteaptă moartea, repausul vecinic după toate, sau recompensa și în tot cazul gloria. Curagiul apărătorilor drepturilor încălcate ale unei națiuni însă este neclintit, neîncetat și tenace. Dacă ei întâmpină momente de prestigiu, ei cunosc cu atât mai număroase zile obscure, în cari înșiși mânile frățești trebue să rămână în nelucrare. Generațiuni urmează una după alta fără a vedea sfârșitul bătăliei; trebue să se continue lupta necurmat, unind prudența cu curagiul. Din mânile celor obosiți, aceia cari mor într'un crepuscul, fără a ști dacă este acela al aurorii sau acela al nopții, trece drapelul sfânt al succesorilor și marșul plin de răbdare continuă în mijlocul dărâmăturilor trecutului, printre cursele prezentului spre abizurile și înălțimile viitorului.

D-l Aurel Mureșianu însuși a meditat pe patul de suferințe rândurile întroducătoare ale numărului jubilar și o gravură a frumoasei publicațiuni îl representă dictând soției sale prefața, unde în această conclusiune sunt resumate gloria trecutului și speranțele viitorului:

»Necurmat am stăruit, ca junimea noastră să ia parte în șirurile dintâiu, unde îi e locul, la munca și luptele noastre de emancipare. Dorința cea mai ferbinte ce am avut'o totdeauna a fost să o vedem la postul ei și la înălțimea chemării sale. Pentru ca junimea noastră să-și poată oglinda sufletul în faptele nobile și curagioase românești ale bătrânilor, m'am hotărât mai cu seamă a scoate, deși sunt de multă vreme suferind, acest număr jubilar. Dea cerul, ca tinerii noștri să găsească într'ânsul un grăunte pentru întărirea sufletului lor în lupta cea neasemânat de grea, ce ne așteaptă încă de aci încolo, pentru neam și lege, ca astfel să străbată vestea cea de bucurie prin boltiturile firmamentului, până la acel loc, unde-și trăesc viața vecinică sufletele nobile ale neuitaților noștri antecesori, a marilor propovăduitori ai românismului, să străbată până la ei vestea despre bravura și virtutea urmașilor, ca cel mai mare omagiu ce se poate aduce memoriei lor scumpe și neperitoare!«

Iubileul »Gazetei Transilvaniei« nu este un repaus pe înălțimi; ci este o etapă asupra primelor contraforturi. Bravii Români nu-și fac deșerte și periculoase iluziuni. In luptele trecutului ei găsesc rațiunea de-a menținea încă lupta cea dreaptă în viitor. Ca și călătorul misterios din poesia lui Longfellow, ei continuă a urca muntele stâncos și râpos, purtând bandiera pe care e scris cuvântul *»Excelsior«*! Și dacă vre-unul sau altul cade în drum, din ceriul senin și de departe se coboară vocea strămoșilor pentru a încuraja pe cei ce trăesc.

*

Foaia **»Țara Oltului«** anunță cu următoarele cuvinte apariția numărului jubilar: »Numărul jubilar al »Gazetei Transilvaniei« care se vinde cu 1 cor. 50 bani în »favorul fondului jurnaliștilor români«, a apărut pe 132 pagine, intr'o admirabilă învălitoare, cu maiestrie lucrată. Cuprinde sute de articli, scriși de fruntașii noștrii români, între cari amintim: Mocionyi, T. Maiorescu, Take Ionescu, Dr. Bunea, I. St. Suluțiu, M. Densușanu și alții dela noi și din țară. Din nici o familie fruntașă românească să nu lipsească *această podoabă a ziaristicei noastre românești«*.

Pagină postumă ca adnex la numărul jubilar.

Darul sindicatului ziariștilor din București.

Cetitorii noștri își vor aduce aminte, că atunci, când Sindicatul ziariștilor ne-a trimes adresa sa plină de idei înălțătoare și de simpatie frățească, prin care ne felicită de jubileul nostru, președintele Sindicatului ne-a comunicat, că această adresă s'a dat distinsului și valorosului pictor *N. Bran*, ca să o reproducă artistic pe pergament, și că lucrarea ni se va transmite mai târziu ca dar deosebit pentru păstrare și aducere aminte.

Am primit acest frumos dar al Sindicatului ziariștilor din București câteva săptămâni înainte de apariționea numărului nostru iubilar. Am dorit să fotografăm adresa artistic executată pe fond de aur cu litere vechi mari, cu cari se scriau Cronicile noastre îngrijite, în colorile albastru și roșu cu o îngenioasă încadrare pe o lungime de 87 cm. și o lățime de 65 cm.

Am dorit mult să facem un clișeu după o fotografie a acestei adrese, dar n'am reușit, deoarece, fiind fondul auriu mai întunecat, n'a putut fi fotografată adresa de pe pergament asa, ca să poată servi pentru facerea unui clișeu, și cu regret am trebuit să renunțăm la intențiunea noastră.

Partea artistic executată pe pergament a adresei Sindicatului ziariștilor din București, ce s'a publicat pe pagina 41 a numărului nostru iubilar, se începe dela alinia antepenultimă: »Politicește despărțiți, culturalicește însă una, avem astfel dreptul și noi a numi »Gazeta Transilvaniei« a noastră și a o sărbători ca pe a noastră« etc. până la sfârșit.

Subscrierile originale pe pergament sunt următoarele:

Președinte:	Vicepreședinte:
I. Procopiu	Grigore Ventura
Cassier:	Secretar:
Al. I. Hodoș	C. Congopol

Membrii: I. Popescu, Ion C. Bacalbașa, George Ranetti.

Primul împărțitor al „Gazetei de Transilvania", când a eșit, în 12 Martie 1838.

La rubrica contribuirilor pentru fondul jubilar de pe pagina 1 a ziarului nostru de azi, e publicată și ofranda de 50 cor. „a celui dintâiu împărțitor al „Gazetei Transilvaniei" de acum 70 de ani..."

Primind această generoasă ofrandă ne-am interesat mult să aflăm cine este acela, care pretinde, că dânsul a împărțit cele dintâi numere ale „Gazetei de Transilvania", tipărite în Brașov la 11 Martie 1838? „Gazeta" pe atunci de regulă se tipărea Sâmbăta și se împărția și se espedia la abonații săi din Brașov și din afară Dumineca. Așa dar primaoară s'a împărțit „Gazeta" în Brașov în a doua sau a treia Duminecă din Martie st. v. 1838.

*

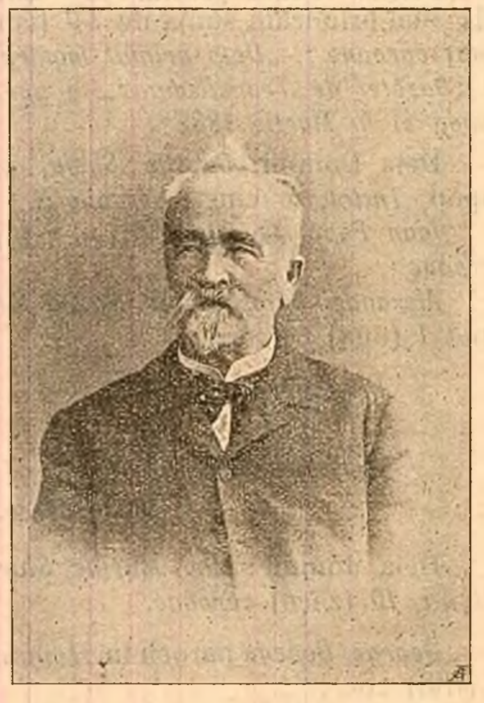
Avurăm norocul a dà și peste împărțitorul foaiei noastre de atunci, căci știricind după persoana, ce ne-a trimes suma de sus pentru fondul jubilar, am aflat, că este însăși persoana mult stimatului jude la Curia regească din Budapesta în penziune, *Ioan* cavaler de *Pușcariu*, care trăiește la moșia sa din Bran, lângă Brașov.

Comunicându-i cât de rău ne pare, că numai după espedarea numărului nostru jubilar am aflat despre serviciul, ce d-sa l'a adus la 1838 ca student la Brașov, pentru răspândirea »Gazetei«, l-am rugat să ne dea voie a aduce în numărul nostru de azi poporal portretul d-sale, drept recunoștință pentru însufleţirea tinerească, cu care a împărțit și răspândit »Gazeta« acum 70 de ani.

D-l Ioan Pușcariu s'a declarat gata a ne împlini dorința și a ne da fotografia d-sale, pe care o și aducem pe pagina aceasta împreună cu unele date, ce a binevoit a ni-le da d-l Pușcariu însuși.

*

D-l Ioan Pușcariu născut în Sohodolul Branului la 1824 era de 14 ani, când a apărut mai întâiu *„Gazeta de Transilvania"*. El studià la gimnaziul catolic, care fusese deschis de abatele Kovacs, un bărbat de caracter integru și filoromân, (mama sa fiind Română, el vorbeà bine și românește), cu ajutorul profesorului Iacob Mureșianu, chemat pentru înființarea liceului, în care obiectele se predau în limba latinească.

Ioan cavaler de Pușcariu,
jude la Curia reg. în pens. etc.
Primul împărțitor al „Gazetei de Transilvania", pe când era student în Brașov, în Martie 1838.

Tânărul student Ioan Pușcariu locuia în casa parochială catolică, unde se afla și liceul. Era iubit ca băiat istoț și talentat de profesorul său Mureșianu, precum și de Barițiu, cărora în oarele libere le făcea multe mici servicii. Mergea cu manuscriptele la tipografie, le aducea scrisorile și ziarele dela postă etc.

G. Barițiu locuià în casa capelei române din cetate — care fù înainte cu mai mulți ani dărâmată și înlocuită cu casa și biserica nouă de acum. După ce a apărut nrul 1 al »Gazetei de Transilvania«, în ziua de 11 cu data de 12 Martie, Barițiu chemând la sine pe tânărul Ioan Pușcariu, luà de pe masă un vraf de »Gazete« i-le puse în brațe zicându-i: »Mă Ioane, du-te la biserică*) și când vor ieși negustorii dela slujbă, să dai fie-căruia câte un număr de »Gazetă«. Nu sunt toți abonați, dar nu-i nimic, dă-le tuturora să vadă și să se îndemne a o prenumăra«.

Așa a și făcut tânărul Ioan Pușcariu și n'a scăpat pe nici un negustor mai de seamă, fără să îi dea o »Gazetă«, fiind astfel de fapt primul împărțitor al ei.

»De atunci — ne spune dl Pușcariu — fie-care negutător român din Brașov — și erau mulți pe vremea aceea — știa, că »Gazeta de Transilvania« are s'o ia în toată Dumineca dela mine și mă căuta și și-o lua, iar cei-ce nu erau abonați o plăteau cu numărul. Mi-aduc aminte cu plăcere, adause dl Pușcariu, de acele zile ale tinereților mele!«

Ne pare bine, că cel puțin acum, ca întregire putem să dăm la lumină aceste interesante rânduri, cari și-ar fi avut locul în nrul jubilar și felicităm la rândul nostru din toată inima pe bătrânul jude curial și membru al Academiei române, care a ajuns etatea frumoasă de 85 de ani (90 fără 5, cum zice d-sa râzând) aflându-se în deplină vigoare corporală și spirituală.

Îi dorim dlui Pușcariu să se bucure încă mulți ani de roadele frumoasei cariere ce a făcut-o în cei 70 de ani trecuți și ce s'a remarcat la început prin participarea s'a ca membru al comitetului național permanent, apoi ca funcționar administrativ, înaintând în grade tot mai înalte până-ce la 1861 a ajuns concipient la cancelaria aulică transilvană, iar mai târziu căpitan suprem al districtului Făgăraș, apoi în era dualistă conzilier de secțiune în ministerul de culte și în fine jude la curia regească din Budapesta.

Frumoasă carieră pentru primul împărțitor al „Gazetei"! va zice oricine — și noi nu putem decât să consimțim și să-i urăm din nou d-lui Ioan Pușcariu ani mulți fericiți în mijlocul număroasei și distinsei sale familii.

*) Biserica sau capela se afla în etagiul întâiu al numitei case din Târgu Grâului. — Red.

Regimul constituțional în Turcia.

Cea mai însemnată întâmplare din zilele din urmă ni-s'a vestit Sâmbăta trecută din Constantinopol. *Sultanul Abdul Hamid, constrâns de împrejurări, a dat împărăției sale mult dorita constituție.*

După o așteptare de 32 ani, Turcia are acum din nou constituție. La 1878 actualul Sultan, deasemenea silit de împrejurări, a acordat supușilor săi constituția, pe care însă după un interval de abia 11 luni a confiscat'o. Mai mult de 30 ani Turcia a așteptat să vadă din nou reînviat constituționalismul — până în fine mulțămită acțiunei și organizării turcilor progresiști (turci tineri) Sultanul s'a văzut nevoit a acorda constituția.

Noua constituție garantează tuturor cetățenilor Turciei, fără deosebire de religiune și naționalitate, *drepturi egale*. Islamul e religiunea de stat, iar celelalte religiuni se bucură de deplină libertate. *Pressa e liberă, deasemenea și dreptul de întrunire.* Funcțiile de stat sunt deschise tuturor cetățenilor fără deosebire. Adunarea națională constă din două camere: Senatul și camera deputaților. Membrii Senatului se numesc de cătră Sultan, iar membrii camerei se aleg. Legile se votează de cătră cameră și senat, apoi se sancționează de cătră Sultan. Invățământul primar e obligator.

Știrea despre acordarea constituției a produs, de sine înțeles, mare bucurie și însuflețire în întreaga Turcia. Zilnic se fac ovațiuni în orașele Turciei și îndeosebi în Constantinopol, Sultanului și Marelui Vizir.

După știrile cele mai nouă s'au început pregătirile necesare pentru alegerea deputaților. Camera se va întruni la 1 Noemvrie. Printr'un ordin al Sultanului, s'a acordat amnestie generală condamnaților politici.

Fața de noua situațiune, creată în Turcia, puterile mari, cari până eri alaltăeri s'au amestecat în afacerile Turciei cu scopul de a aduce ordine în Macedonia, stau deocamdată la o parte, așteptând roadele nouei constituții. In Turcia se crede, că acțiunea reformatoare a Europei în Macedonia a luat sfârșit și că acuma organele constituționale ale Turciei vor face înseși ordine și vor readuce liniștea în Macedonia.

*

Despre evenimentele petrecute în Salonic (Macedonia) în ajunul acordărei și după acordarea constituției primim dela un prietin al foaiei noastre din Salonic, următoarea corespondență interesantă:

Salonic, Vineri, 11 Iulie v. 1908.

Până azi, 11 Iulie, la ora 4 dimineața ne găseam în plină revoluție. De la ora aceasta pentru noi supușii turci începe o nouă eră, o nouă viață de renaștere ne mai auzită în analele istoriei universale la toate popoarele.

Iată ce s'a întâmplat mai pe larg: De vre-o două săptămâni se svonea mereu, că este mare agitație printre ofițerii inferiori ai corpului al III-lea de armată, care își are reședința în Macedonia. Acești ofițeri, toți legați prin jurământ, propagau ideile junilor turci, cerând *libertate, egalitate și constituție*. Primul semnal a isbucnit în Bitolia, unde au omorât pe comandantul acestui corp ziua în amiaza mare, chiar la ușa conacului, fiindcă nu voia să adereze la ideile lor. In provincie precum în Ohrida, Resna, etc. ofițerii cu soldații, dupăce au pus mâna pe arme, muniții și banii ce se găseau în cassa armatei, s'au declarat pe față revoluționari contra organizației statului și a Sultanului, propagând și îndemnând poporul să îmbrățișeze ideile constituționale. Aceste au fost îmbrățișate cu mult entusiasm de întregul popor turc, chiar de cel mai ignorant, alăturându-se armatei și îndemnând pe toți creștinii la revoltă și cerând drepturi egale.

In acele părți și în întreaga Albanie domnia o adevărată anarhie. Toate elementele s'au unit: armata turcă, creștini, autoritățile, proclămând singuri constituția fără nici o vărsare de sânge, afară de câțiva lași din armată și câteva persoane de la autorități, cari, ținând cu vechiul regim, au fost omorâți chiar de cătră înșiși ofițerii, cari făceau parte din conjurați.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Cântec.

Vîntule, frățin cu munții
Și vâlcelele sihastre,
Dacă ști tu cumva taina
Sufletelor noastre,

Nimănuia să n-o spui!
Nime'n lumea asta 'ntreagă
Să nu știe că-i sunt drag
Și că ea mi-e dragă.

Prea dușmană, prea pizmașă-i
Lumea asta, — arz-o focul! —
Sufletele rele prea ne-or
Pizmui norocul.

In munți *I. Costa.*

O împărăție nevăzută.*)

Intr'o căsuță mică, cam un sfert de ceas de o lăture de sat, pe la mijlocul delușorului locuia cu tatăl său un fecior de țăran, cu numele Ghiță. Ei aveau atâta moșie: o răsură și fânațe câtă aveau de lipsă ca să poată trăi după ea. In nemijlocita apropiere de casă începea pădurea, stejari și fagi așa de bătrână, că strănepoții acelora, cari au plantat'o, muriseră de preste o sută de ani. Dinaintea casei era o piatră de moară, veche și stricată — cine știe cum a ajuns pe acolo. Cine ședea pe ea avea o privire minunată asupra șesului, asupra râului, care șerpuia în vale, și asupra munților, cari se vedeau dincolo de râu. Aci stătea Ghiță seara după ce'și găta lucrul de pe câmp... se rez'ma cu capul pe mâni și cu coatele pe genunchi... ast fel visa de multe ori ceasuri întregi și fiind că el se interesa puțin de oamenii din sat și umbla mai mult tăcut și retras oamenii îi ziceau în batjocură, Ghiță visătorul. De asta însă nu-i păsa lui nimic.

Cu cât îmbătrânea mai mult cu atâta era și mai tăcut. După ce în sfârșit a murit tatăl său, și l'a îngropat sub stejarul cel bătrân, Ghiță se făcu de tot tăcut. Când ședea acum pe piatra stricată de moară, ceea-ce de aici înainte o făcea mai des ca mai nainte, și privia jos spre valea încântătoare și vedea cum să ridică negurile de seară cum călătoresc încet cătră dealuri, cum apoi se întunecă mai mult și mai mult până când se înalță pe cer luna și stelele în toată pompa lor mărează: atuncea îl pătrundea o simțire supraomenească. Pentrucă atunci începeau se cânte undele râului, la început foarte încet în curând însă tot mai deslușit... și cântau despre munții, de unde se coborau, de marea unde voiau să se ducă și de zinele, cari locìau pe fundul râului. După aceea începea se șopotească pădurea, cu totul altfel decât o pădure de rând și povestea lucrurile cele mai minunate. Cu deosebire stejarul bătrân, care veghia la mormântul tatălui său, știa cu mult mai multe, decât toți ceialalți copaci... dar stelele, țântuite sus pe bolta cerului, căpătau mare poftă, să cadă în pădurea verde, în râul albastru și luciau și tremurau, ca omul, care nu mai are răbdare. Dar îngerii, stând câte unul după fiecare steluță le țineau totdeauna strâns și ziceau: »Stelelor, stele nu faceți nebunii. Sunteți prea bătrâne pentru ștregării, de multe mii de ani, și și de mai mulți. Rămâneți în țara voastră și trăiți cinstit!«

Era o vale minunată! ...Dar toate acestea le vedea și le auzia numai Ghiță visătorul... Oamenilor din sat nici prin minte nu le trecea așa ceva... erau oameni de rând. Din când în când, ei mai dobourau câte un uriaș bătrân, îl tăiau cu firezul, îl crepau și când aveau așezite câte un stânjin de lemne, ziceau »ei acum iar avem de mămăliguță pe o bucată de vreme«. Iar în râu își spălau albiturile... și erau foarte mulțumiți. Despre stele cînd le vedeau sclipind frumos ziceau: »la noapte va fi frig, cum se cade... nu mai de nu ni-ar îngheța cartofii«. Dacă uneori bietul Ghiță se încerca să-i facă a crede altfel, începeau să-și bată joc de el. Ce să le faci? erau oameni de rând, proști.

Intruna din zile, cum ședea astfel, la marginea pădurei și se gândea, cum a rămas el în lumea asta mare singur-singurel, ca un cuc, îl prinse somnul și adormi. In vis i-se păru, că vede un scrânciob de aur atârnând în jos de două funii de argint. Fie care funie era legată de o stea iar în scrânciob ședea o prințesă minune de frumoasă și se legăna așa de tare că ți se părea că sboară din cer pe pământ,

*) Din „Povești alese."

Eri, în 10 Iulie, la Bitolia poporul şi armata au proclamat constituţia cetindu-se la conac decretul (firmanul) în faţa tuturor. Decretul era făcut de comitetul junilor turci.

Tot eri, în 10 Iulie v., aici la Salonic des de dimineaţă s'au lipit pe ziduri afişe de către comitetul junilor turci. Fie-care afiş era păzit de câte doi ofiţeri. Acela, care ar fi îndrăsnit să-l rupă, era ucis pe loc. Chiar doi poliţai, cari au rupt un afiş, au fost omorâţi. Un poliţai inferior rupând un afiş, a fost prins şi fiind întrebat de ce l'a rupt, el a spus că şeful lui i-a ordonat. Atunci 2 ofiţeri s'au dus la conac, l'au găsit pe şef în cabinetul său de lucru cu alţi poliţai, şi întrebându-l dacă el ordonase să se rupă afişul, iar el răspunzând că da, — un ofiţer l'a ucis cu două focuri de revolver, zicându-i: iată-ţi răsplata. Dela conac ofiţerii au plecat nesupăraţi de nimeni, căci totul era în mânile lor. Eri dimineaţă un ofiţer-colonel, care nu adera cu ideile lor, pe când eşia cu trăsura de la casarmă să se ducă la gară, căci voia să plece la Constantinopol, soldaţii au tras după el vre-o 10 gloanţe, rănindu-l uşor la picior. Ofiţerul şi-a continuat drumul, dar la a treia staţie de la Salonic a fost omorât în vagon de un jandarm.

Armata a băgat mare groază în poliţişti şi în agenţii secreţi. Pe mulţi dintre aceştia i-a împuşcat. Veniseră de la Constantinopol vre-o sută de agenţi secreţi. Nu s'a văzut însă nici unul pe stradă.

De vre-o 10 zile soseau zilnic câte 3—4 vapoare cu soldaţi din Anatolia. Cum debarcau însă, ei se aliau cu soldaţii de aici şi se opuneau ordinului, ca să meargă în interiorul ţării, ca să potolească răscoala. Două comisiuni pentru anchetă au fost trimise de la Constantinopol, compuse din generalii cei mai de încredere ai palatului. Cum ajungeau însă la locul destinat, se aliau şi ei cu răsculaţii. Acum se găsesc aici peste 100,000 soldaţi. Toţi într'un cuvânt cu un simţ cer constituţie şi libertate. Eri s'a dat cetire acelor afişe, în care se apela la popor, să nu se mai lase sedus, să ceară drepturi egale, să nu mai asculte de trădătorii de la Constantinopol, cari sug sângele, avutul şi munca poporului, chefuind şi îmbogăţindu-se pe spinarea poporului şi multe de astea.

După prânz vre-o 10 trăsuri cu ofiţeri, cu jandarmi şi soldaţi cu drapele în mână s'au dus la conac şi de pe scări un ofiţer tînăr a ţinut un discurs înflăcărat poporului care venise în număr mare. In conac se aflau toţi funcţionarii împreună cu Valiul. Când au văzut mulţimea de oameni nu mai puteau de groază. Au stat pitiţi prin birouri şi nu s'au arătat, decât după ce s'a împrăştiat mulţimea. Iată câteva pasage din discurs:

»Fraţilor! Sunt 30 de ani de când suntem asupriţi şi tiranizaţi.... Nu s'a făcut nimic bun pentru binele vostru. Nu vedeţi voi în ce hal se găsesc soldaţii noştri, desculţi şi flămânzi. Este ruşinea Europei. De ce toate aceste? Fiindcă banii toţi se duc la Constantinopol, unde se îmbogătesc Sultanul şi alţi 10—15 mameluci. N'aţi auzit voi că acum o lună s'a dat voie Italiei, să aibă poştă în ţara noastră? Ştiţi ce e poşta? Ea aduce un venit de sute de mii de lire anual, iar prostul nostru Sultan s'a învoit la aceasta, fiind înşelat cu un vapor, pe care l'a primit cadou.

»Nu vedeţi, că ne vând Europei? Au adus oameni străini aici ca să ne conducă, ca să n'avem nevoie să cerem drepturi şi să ne guvernăm singuri ţara noastră, deşi totdeauna am dat dovezi că suntem oameni, iar nu barbari, cum ne zic europenii. Ei sunt barbari. Nu vedeţi voi că de s'ar fi petrecut aceste lucruri în alte ţări, aşa zise civilizate, ar fi curs şiroaie de sânge, s'ar fi omorât sute de mii de inşi, iar aici la noi nici un nas n'a sângerat. De ce să ne lăsăm să fim guvernaţi de un singur om, de o singură judecată şi de oameni, cari îi plac lui. De ce să nu cereţi să vă guverneze şi oameni de ai noştri, căci ei vă cunosc păsurile şi trăesc cu voi? De ce să nu fiţi liberi, ci totdeauna cu frică? De ce să fiţi încunjuraţi de spionii Sultanului, pe cari îi ţine să vă spioneze şi să vă mănânce avutul şi munca voastră?

»Să nu vă fie frică de loc, că avem cu noi patru sute de mii de mâni înarmate. Totul e-te în mâna voastră, mergeţi înainte noi şi soldaţii noştrii cerem asta«.

Numeroase discursuri de acestea s'au ţinut în întregul oraş toată noaptea, căci până astăzi Vineri, 11 Iulie v., se dăduse termin, că armata va proclama constituţia şi ca Sultan pe un nepot al acestuia, fiul lui Sultan Murat.

Pe când se făceau toate aceste manifestaţii pe stradă cu portretul noului Sultan, ofiţerii conjuraţi ucideau cu propriile lor mâni pe toţi acei câţiva ofiţeri, cari ţineau cu vechiul sistem şi un mare număr de agenţi secreţi şi pe câţiva poliţai, ca să nu-i apuce ziua de astăzi când vor proclama constituţia şi pe noul Sultan.

Toate astea s'au petrecut până la 4 dim., când sosi telegrama de la Constantinopol dela marele vizir, *că Sultanul, după dorinţa poporului şi cu voinţa lui, acordă constituţia.* Vestea s'a lăţit în oraş ca fulgerul şi la ora 10 dim. s'a cetit decretul (firmanul imperial) de către însuşi Hilmi-Paşa în faţa autorităţilor, armatei şi a unui număr de aproape 80.000. Am asistat şi eu la cetirea decretului. Era un entusiasm de nedescris. Turcii fraternizau cu creştinii, cari de azi începând vor avea drepturi egale. In oraş e sărbătoare mare. Muzici militare, lăutari şi veselie ne mai pomenită. Astă seară luminaţie.

Incepe o nouă viaţă, par'că şi atmosfera s'a schimbat. Toate le vezi mai frumoase. Toate sentinelele au desertat dela posturile lor. Nu mai lucră nici la valiul, nici la mareşalul, până şi aghiotanţii i-au părăsit. Acum aşteptăm noua organizaţie.

M. F.

Reforma electorală ungară. Am adus ştirea, că proiectul reformei electorale ungare e deja împărţit între membrii cabinetului. Acest proiect va fi discutat de consiliul de ministrii în 4 Aug. In cercurile politice se susţine, *că în 6 Aug. Andrassy va merge la Majestatea Sa pentru de-a obţinea sancţionarea prealabilă.* In caz, că Maj. Sa va tăgădui sancţionarea, Andrasyi îşi va prezenta imediat dimisia din cabinet. Se vorbeşte, că ministrii Zichy şi Apponyi n'ar aproba (?!) votul plural. Proiectul lui Andrassy, prelucrat de 6 ori, *va fi necondiţional plural,* — aşa sună vestea cea mai nouă din Pesta — şi astfel se ia la sigur, că la toamnă va urma o criză de cabinet. In vederea acesteia guvernul doreşte să pertracteze cât mai degrabă budgetul pe 1909.

Articolul din numărul de azi a lui »B.H.« despre votul universal, că e dovadă vie, că votul electoral va fi plural. Alte amănunte însă nu sunt cunoscute.

Partidul slovac şi congresul Slavilor din Praga. Se ştie, că la congresul popoarelor slave, ţinut nu de mult în Praga, partidul slovac din Ungaria n'a fost reprezentat. In schimb partidul şi-a exprimat părerile în scris către congres, spunând, că primeşte cu mare plăcere hotărârile congresului şi cu bucurie ia cunoştinţă, încetarea conflictelor şi certelor dintre ruşi şi poloni, şi dintre croaţi şi sârbi. Partidul slovac mai declară în scrisoarea adresată congresului, *că Slovacii din Ungaria au fost siliţi să absenteze dela congres, pentru a nu să expune aici acasă (în Ungaria) la persecuţiuni.*

Alegerea patriarchului sârbesc.

Intre sunetele imnului împărătesc »Gotterhalte«, a sosit Luni în Carloviţ ministrul Günther, ca comisar regesc, delegat la congresul pentru alegerea de patriarch. A fost primit de autorităţile sârbeşti şi salutat de episcopul Bogdanovici. Congresul a fost deschis Marţi în prezenţa comisarului regesc şi a unui public imens. După cetirea rescriptului regesc, scris în limba maghiară şi după cetirea decretului şi în traducere sârbească, comisarul regesc a deschis congresul prin o scurtă vorbire în limba maghiară, la care a răspuns scurt episcopul Nicol ci. Günther a luat cuvântul din nou, spunând ce e chemarea congresului actual, invitându-l să proceadă în timpul prescris la alegerea patriarchului. După tălmăcirea vorbirei în limba sârbă şi depărtarea comisarului, s'a încins o discuţie foarte înfocată, susţinută de membrii partidului radical, cari *au protestat energic contra folosirei limbii ungureşti* şi negligarea celei sârbeşti la congresul sârb, ceea ce este o încălcare a autonomiei sârpeşti, ba mai mult, prin procedura observată se violează şi dreptul public croat, căci sediul patriarchului se ţine de Croaţia. După această discuţie a fost ales biroul congresului şi şedinţa a fost amânată pe a doua zi (eri), când se va hotărâ definitiv asupra ordinei de zi, în care privinţă sunt asemenea mari deosebiri între majoritatea congresului şi guvernul unguresc. La 1 oară a fost banchet în onoarea lui Günther. Sârbii independenţi, aflând, că şi în onoarea banului Rauch se va ţinea un toast, au rămas cu toţii dela banchet. Interesant, că la finea banchetului s'a cântat o piesă muzicală, în care în imnul sârbesc e întreţesut şi »Szozat«-ul. Această piesă a fost aranjată anume pentru banchet, ca să nu se cânte imnul unguresc pe pământ croat. Despre şedinţa de eri a congresului se comunică, că sârbii independenţi au provocat o discuţie înflăcărată, referitoare la ordinea zilei, a cărei durată nu se poate prevedea, aşa că alegerea patriarchului va avea loc probabil numai azi.

In ce priveşte situaţia partidelor sârbeşti, ele se repartizează cam în modul următor: Congresul constă din 50 membrii mireni, 25 deputaţi preoţi şi 6 episcopi virilişti. Membrii sunt grupaţi în 2 partide: cel radical şi cel independent, constând primul din 40 membrii, al doilea împreună cu cei afară de partide 32. Aşadară radicali formează majoritatea congresului şi în conferinţa lor ţinută în ajunul deschiderei congresului au hotărât să-şi dea voturile pentru episcopul Zmejanovici.

Faţă cu aceasta candidatul guvernului este *Bogdanovici,* actualul administrator al patriarchatului, cu care partidele sârbeşti nu simpatizează de loc, aşa că nu se poate aştepta la mai mult de 3—4 voturi. Din contră are perspectivă mai bună Nicolici, cel mai bătrân episcop gr. or. sârbesc şi episcopul *Gruits.* In cazul alegerii lui Znnejanovici, guvernul unguresc e hotărât, a propune regelui întărirea lui Bogdanovics.

In conferinţa ţinută de corpul episcopesc, eri d. a. Bogdanovics a zis, că numai prin alegere va ocupa scaunul de patriarch. *Numirea sa din partea guvernului nu o primeşte,* nici nu va lua asupră-şi administrarea patriarchatului, în un astfel de mod, care ar viola autonomia sârbă.

STIRILE ZILEI.

— 17 Iulie v.

Deschiderea linei Braşov-Vlădeni şi Făgăraş-Şinca-veche. Marţi a fost examinată de către o comisiune de specialişti, partea cea mai mare a nouei linii ferate Făgăraş-Braşov, aflându-se în stare corespunzătoare, pentru a fi deschisă circulaţiunei. De eri începând comunică deja câte două trenuri pe zi între Braşov şi Vlădeni (şi retour) şi între Făgăraş şi Şinca-veche. Bucata liniei ferate între Vlădeni şi Şinca-veche încă nu e gata din cauza tunelului şi va fi predată circulaţiunei deabea cu 1 Octomvrie st. n.

Cununie. D-şoara Alexandrina *Cazacu* şi d-l Dumitru *Sulescu* ne anunţă celebrarea cununiei religioase, care se va oficia Duminecă în 20 Iulie st. v. (2 August st. n.) 1908, la oarele 12 din zi, în biserica Sf. Arhangheli din Satulung (Săcele). Satulung, în Iulie, 1908. Ploeşti.

Un nou normativ pentru examinarea cărnii. Magistratul oraşului aduce la cunoştinţa publică, că Inaltul Ministeriu reg. ung. de agricultură sub Nr. 54300/908 a emis un normativ nou, referitor la examinerea cărnii; acest normativ cu luna August a. c. intră deja în valoare. Acest ordin are cu totul alt conţinut şi cuprinde dispoziţiuni, cari se abat în mod însemnat dela statutele de până acuma ale abatoriului orăşănesc şi dela cele pentru vânzarea de carne. P. T. Publicul este deci invitat, ca să nu pună pedeci la executarea acestui normativ, nici veterinariului dela abator, nici veterinariului dela poliţie precum nici altor organe oficioase. Cei interesaţi pot primi lămuriri detailate ori când din exemplarele de normativ, aflătoare la susnumiţii veterinari. In fine se mai face cunoscut, că statutele de acum referitoare la abator şi la vânzarea cărnii, se vor prelucra după conţinutul normativului celui nou. Până atunci însă acest normativ ministerial înlocueşte statutele orăşăneşti.

Munir-paşa la Galaţi. Marţi dimineaţa a sosit în Galaţi ambasadorul turc din Paris, Munir-paşa, împreună cu un general, ataşat militar şi cu ministrul turc din Bucureşti, d. Kiazim-Bey. Au fost întâmpinaţi la gară de consulul general turc din localitate, d. Azarian Effendi, însoţit de viceconsulul şi de d. Constantinescu, directorul prefecturei de poliţie, însoţit de toată poliţia secretă, pentru a lua măsuri de pază. Oaspeţii au făcut mai multe vizite în oraş, plecând apoi cu vaporul la Brăila. Dela Brăila s'au întors spre seară, trăgând la consulatul turc. De aci vor pleca la Sulina.

Infăţişarea Castelului Peleş din Sinaia, va fi, precum se anunţă, cu totul schimbată, — în urma dorinţei Regelui Carol. A început să se înlocuiască tot ce este de lemn, în faţadă, cu piatră.

şi de pe pământ la cer. Totdeauna când ajungea scârciobul la pământ, prinţesa dădea în pălmi de bucurie şi arunca lui Ghiţă câte un trandafir. Dar, deodată se rup funiile şi prinţesa sbură departe în înaltul cerului... tot mai departe şi mai departe până când în sfârşit nu o mai putu vedea.

Când îşi deschise ochii şi se uită în prejur, iată lângă el, un buchet mare de trandafiri.

A doua zi adormi din nou, şi avu acelaş vis. Când se deşteptă ciudat, iarăşi un buchet de flori.

Aşa a mers săptămâna întreagă. Atunci îşi zise Ghiţă, că în visul ăsta trebue să fie ceva adevăr, pentrucă'l visează întruna. Şi-a încuiat căsuţa şi, pe aci ţi drumul, să caute prinţesa.

Dupăce a mers aşa mai multe zile, iată că zăreşte în depărtare o ţară în care norii atârnau până la pământ. Merse bărbăteşte înainte şi ajunse la o pădure mare. Deodată aude nişte scâncituri spărioase şi văicărări şi, apropiindu-se de locul de unde s'auzeau văicărările, vede, întins pe pământ un bătrân venerabil cu o barbă mare căruntă. Doi ştrengari urâţi ca dracul, goi ca napul, steteau cu genunchii pe el şi se încercau să'l sugrume. Ghiţă se uită împrejur doar va găsi vreo armă, cu care să se arunce asupra celor doi ştrengari dar, negăsând nimic, în spaima lui rupse o creangă mare de copac şi cum o prinse în mână, creanga se prefăcu în ghioagă puternică. Cu aceasta se aruncă asupra neoamenilor cari, răcnind o luară la sănătoasa.

După acestea ridică de jos pe bătrânul venerabil, îl mângăiă şi'l întreabă: de au vrut să'l sugrume cei doi strengari.

Bătrânu-i spuse atunci, că el este împăratul visurilor şi numai din greşală a rătăcit aici, în împărăţia duşmanului său celui mai mare, a împăratului din lumea cea adevărată. Indată ce a auzit acesta de sosirea lui, numai decât şi a pus doi servitori să'l pândească şi să-i sucească gâtul. »Nu cumva ai vătămat oarecum pe împăratul din lumea cea adevărată, întrebă Ghiţă visătorul.«

»Doamne fereşte! El însă, peste tot, se năpusteşte iute în contra altora. Aşa este firea lui... pe mine însă cu deosebire, mă urăşte cum urăşti păcatul«.

»Dar ştrengarii pe cari i-a trimis să te sugrume, erau goi ca napul«.

»Ai dreptate zise împăratul erau goi-goluţi. Asta e la modă în lumea cea adevărată. Aici toţi oamenii umblă goi, chiar şi împăratul, fără nici o sfială... popor blăstămat! — Fiindcă tu mi-ai scăpat acum viaţa vreau să-ţi fiu recunoscător şi să ţi arăt ţara mea. Este cea mai mândră din lume şi visurile sunt supuşii mei«.

Zicând acestea împăratul visurilor merge înainte. Ghiţă după el. Când au ajuns la locul, unde norii atârnau pe pământ, împăratul îi arătă o uşă ce se slobozea în jos, care era aşa de ascunsă într'o tufă, încât n'ai fi găsit'o, dacă n'ai fi ştiut, unde este. O ridică şi conduse pe însoţitorul său în jos, scoborând cinci sute de trepte, până ajunseră într'o peşteră luminoasă care, tot mai frumoasă şi mai minunată, se întindea într'o depărtare de mai multe miluri. Nu se poate spune, cum era de frumoasă! Erau palaturi pe inzule în largul mărilor, iar inzulele înotau prinprejur, ca corăbiile. Dacă dorea cineva să între într'un palat de acestea, trebuia numai să se apropie de ţărmure şi să strige: »palatule, înoată în coace, că vreau să vin la tine«, şi venea singur la ţărmure. Mai departe erau altfel de palaturi, în nori. Acestea sburau încet prin aier. Dacă le chemai, ele se lăsau încet în jos. Afară de acestea vedea, grădini cu flori, cari ziua miroseau şi noaptea luminau... păsări sclipitoare, cari spuneau poveşti şi alte lucruri tot mai minunate. Ghiţă se minuna şi nu se putea sătura de ele.

»Acum să-ţi arăt şi pe supuşii mei, Visurile«, zise împăratul. »Am trei feluri de visuri. Visuri bune pentru oameni buni, rele pentru răi, am pe lângă acestea nişte drăcuşori de visuri. Cu cei din urmă fac uneori şi câte o glumă, pentrucă şi împăraţii trebue să facă glume câte odată.

Mai întâi îl conduse în castelul său cel mai vechiu, care era de o construcţie aşa de ciudată, în cât îţi venea chiar să râzi de el. „Aici locuiesc visurile — drăcuşori, zise el, oameni mici întrecuţi, dedaţi să facă polojenii. Nu fac rău, dar năcăjesc bucuros, pe cine apucă«.

»Ia vină încoace, micuţule«, zice unui drăcuşor de aceştia, »şi o singură clipă, să nu te porţi serios«.

După acestea se întoarse către Ghiţă şi zise: şti ce face ştrengarul, dacă-i dau odată voie să iasă pe pământ? Fuge şi intră în casa cea mai de aproape, prinde pe omul care'l găseşte mai întâi care tocmai îşi doarme somnul cel mai dulce, îl ridică pe turnul bisericei şi mi ţi'l aruncă la pă-

Cununie. Domnul *Nicolae G. Stoica* și Domișoara *Maria G. Popp*, își vor serba Cununia lor religioasă Dumineca în 20 Iulie v. (2 Aug. st. n.) a. c. în biserica gr. cat. din Tohanul-vechiu la oarele 12 din zi. Nuni: dna și dl Moise Crăciun.

Nutrețurile în Ungaria. "Asociațiile agricole din Ungaria, se ocupă cu strângerea de date privitoare la lipsa de nutreț și a urmărilor acesteia în ce privește prețul vitelor și a cărnei. Din datele strânse până acum rezultă, că în comitatul Aradului se așteaptă o scădere a prețului vitelor din pricina insuficienței nutrețurilor. In comitatul Bihor e nutreț destul, astfel că vitele au cu ce ierna; în Bihor, în urma ploilor din urmă, izlazurile s'au îmbunătățit. In comitatul Pestei recolta nutrețului va fi de jumătate; starea izlazurilor e rea de tot; vitele vor fi vândute în massă. In comitatul Timiș, deasemenea e puțin nutreț; recolta porumbului va fi însă bună. In comitatul Pozson se cere sporirea exportului. In comitatul Zala, prețul vitelor a scăzut din pricina lipsei de nutreț.

O invenție înghițită. Din Besançon se anunță o întâmplare foarte curioasă. In azilul de bătrâni »Saint-Jean-L'Aumonier« se află internat de mai multă vreme un ceasornicar bătrân, care în timpul din urmă devenise foarte nervos și-și prorocia cu mare preciziune apropiata lui moarte. Prorocia se și adeveri, căci într'o bună dimineață începu să verse sânge și după câteva zvârcoliri își dete sufletul. Cadavrul fu dus în sala de disecție. Doctorul însărcinat cu autopsia dete în regiunea stomacului mortului de un obiect tare. Dând să-l apuce, se alese cu o rană grea la mână. Care era pricina accidentului aceluia? Un brici, pe care bătrânul om original îl înghițise. După ce briciul fu examinat mai deaproape, medicul văzu numai decât că e vorba de un mecanism nou, de o invenție originală — și i se păru instrumentul acesta așa de interesant încât îl trimise pentru a fi pus în colecția școalei de ceasornicărie din Besançon. Bătrânul se ocupase de multă vreme cu fel de fel de născociri, dar n'avusese noroc cu ele. Cea din urmă invenție i se păruse așa de prețioasă, încât voia s'o țină secret cu orice preț și fiindcă n'avea unde s'o ascundă bine, a înghițit-o.

O carte de valoare.

(Fine.)

După aceste cred că se va vedea importanța lucrărei d-lui prof. N. Pop. D-sa și-a făcut datoria. Este acum datoria altora ca să-l sprijinească și pe dânsul la continuarea lucrărei și la răspândirea ei în popor în cercuri cât mai largi. Blajul cu atâtea moșii și fundațiuni proprii oare nu ar fi în stare să înfiinţeze o școală proprie de *vierit și pomărit*, dacă nu mai mult, la care să adune rând pe rând grupuri de învățători și preoți la plantatul viței, la altoitul în verde etc. Oare s'ar prăpădi cerul, dacă s'ar face o spărtură în obiceiul pe păn aci, de a da stipendii numai pentru fabricele de advocați și de preoți — gimnasii, și în locul lor ar sprijini câțiva tineri să se specialiseze în bănoasa ramură a viticulturei, ca să dea pe inspectorii ori instructorii regionali de profesiune viticultori? Dar Blajul, fundațiunea lui Gozsdu și altele? Trăim în epoca specializărei și specialităților. Dacă noi nu putem da fiecărui om instrucțiunea profesională, cel puțin pe cercuri ori comitate să avem și întreținem câte un om doi din specialitatea și ramura principală a ținutului.

Școalele grănițerești normale nu se mai pot susținea și menirea lor a încetat, aproape dela desființarea graniței. Cele de pe Țara Oltului prin o trăsătură dibace de condei, ale unui funcționar subaltern erau cât p'aci să fie perdute pentru poporul nostru; asupra celor dela Năsăud încă atârnă sabia lui Damocle — și la ordinea zilei este chestiunea învățământului poporal în întregime. De ce nu s'ar gândi conducătorii și fruntașii noștri și la învățământul profesional și de specialitate? Din gimnaziile românești scoatem pe fiecare an la 120—160 de maturizanți; dela școalele statului mai ies încă 150—200 de maturizanți români cel puțin; 3—400 în total. Ce se facă ei toți? Advocați și iarăși advocați, preoți — și restul se instreinează de familie, uneori și de poporul nostru. Oare n'ar fi mai nimerit ca în loc de a vâna unic artele liberale, li-s'ar oferi tinerilor noștri posibilitatea ca după terminarea a 3—4 cl. gimnasiale ori reale, să învețe să facă un curs de 1—2 ani. la o școală de agricultură ori specială de *viticultură* românească, până ce nu au secătuit toată vlaga familiei și nu a înglodat'o până în gât în datorii? Tânărul cu ceva mijloace după ce a mântuit 4 cl. gimn. ori reale și a visitat școala de viticultură 1—2 ani, se poate întoarce acasă pe lângă tatăl său, ca să-și reconstituiască via distrusă de filoxeră și în 3—4 ani o poate pune pe rod și d-aci înainte să aibă un venit anual regulat de 1-2000 cor. Cel fără de mijloace proprii și fără de credit ori garanție, poate să între la alți proprietari de vii, și este primit cu brațele deschise.

La bar. Kemeny la Galda de jos erau aduși lucrători români dela Magyarád din com. Aradului și li-se plătea câte 5 fileri pentru vița prinsă toamna și un om harnic poate altoi pe zi în verde câte 5—600 și chiar 7 sute de coarde, deci li-se plătesc cu câte 25—35 coroane; ei câștigă mai mult decât în America.

In România am găsit la T.-Severin lucrători vieri români din Bănat, plătiți cu câte 1000—1200 lei anual. Aceștia erau oameni simpli, muncitori zileri, cari și-au câștigat esperiența lucrând pe la alții cu ziua. Absolvenți de o școală de viticultură sunt tare căutați și în România și se plătesc cu 120—150—200 lei lunar și întreținerea, așa că în câțiva ani un tânăr de acesta pe la 25—28 ani 'și poate agonisi un frumos capităluț, ca să întreprindă ceva singur, deci leafă mai bună ca de preot și învățător și nu se înstrăinează de satul și neamul său.

Oare ceeace a făcut Magyar Iáradek és Agrárbank din Budapesta să nu fie în stare să facă cele 150 de bănci românești toate la olaltă să deschidă credite nedenunțabile și eftine pentru înființarea de pepiniere și reconstituirea viilor distruse de filocseră a oamenilor noștri??

Am isprăvit.

Dr. G. M.

Petrecere în Fărăgău.

Dumineca în 19 Iulie st. n. în frumoasa și fruntașa comună românească din comitatul Clujului, în Fărăgău, depărtare de câțiva chilometri de orășelul Reghinul săsesc, junimea studioasă de acolo și din jurul apropiat a aranjat o frumoasă petrecere de vară. Cred, că nu săvârșesc lucru zădarnic dând despre această petrecere câteva amănunte.

Fărăgăul este o comună curat românească pe marginele câmpiei Ardealului situată lângă drumul de țară ce duce dela Reghinul-săsesc la Cluj; pe vremuri era sediul protopopesc al protopopiatului de acelaș nume și mirare, aceasta comună tot nu are casă parohială. Biserica pompoasă, situată pe un deal apare de departe și vestește hărnicia, însuflețirea și religiozitatea poporului de acolo. O școală tot așa de frumoasă cu doue sale de învățământ, dar numai cu un învățător chiar lângă biserică dovedește, că Fărăgăul știe ce comoară e școala pentru neamul nostru. Cu un cuvânt în acel sat se vede, că au fost buni conducători și că nici poporul nu e tocmai lipit pământului, deși patru moșii domnești (românești bine înțeles) se estind pe hotarul mănos al comunei.

Pe mine numai un lucru m'a făcut să mă mir și anume, că dacă biserica și școala așa de buni vecini sunt, pentruce nu se înțeleg între sine preotul și învățătorul, ba ce e mai mult învățătorul nici nu vine la petrecere, fiindcă preotul este președintele comitetului aranjator?

E de altă parte de lăudat zelul românilor noștri de acolo, cari cu multe și însemnate jertfe au crescut numai în timpul mai nou la vreo 10 tineri pe la școlile înalte, dintre cari unii fac astăzi mari servicii neamului. Durere însă, că femeile noastre de acolo au urmat și ele pilda celoralalte câmpence, părăsind frumosul nostru port național și înlocuindu-l cu niște zdrențe cumpărate pe bani scumpi de pe la lipitorile satelor.

Abia ne apropiam de Fărăgău, când un fecior bine făcut ne oprește caii și întreabă, că unde suntem încvartirați, căci dacă nu avem cvartir, ne află el. Dovadă, că aranjerii au fost foarte atenți. După șapte oare s'a început petrecerea, cea dintâi petrecere în această comună. In jurul școalei era adunat mai întreg poporul dela moșneag și până la copil, curios ca să vază cum joacă Domnii. Una din salele de învățământ a fost aranjată pentru joc, iară cealaltă pentru consumarea cu poftă a viptualelor pregătite cu multă oboseală de frumoasele Dșoare, aci se vindeau și beuturile foarte bune pe un preț bagatel de către un voinic românaș, iară într'un colț un jidănaș băga în boală uscată subțirele pungi ale tinerilor cu tot felul de zaharicale.

Sala pentru joc era frumos decorată cu țesăturile alese ale țărancelor și cu frunze verzi, iar doue candelabre destinate să înfrumsețeze și lumineze lăcașul Domnului răspândeau o intenzivă lumină în sală. Dar ce folos, pentrucă adevărata podoabă a petrecerilor, cununa frumoasă a Dșoarelor, a fost cam mică de astă dată, pe când tineri erau prea mulți, așa că Dșoarele au mers vesele acasă, iară tinerii cam moroși; cu un cuvânt de astădată s'a întors roata norocului ce s'a văzut mai lămurit în pauză, când cei mai norocoși și mai cavaleri dintre tineri își petreceau pe la mesele încărcate, pe când aceia, cari n'au ajuns să joace chiuiau a foame prin frumoasa grădină a școalei, unele ca acestea:

Frunză verde de ludău
Venit-am la Fărăgău?

Dar să nu se prea încreadă Dșoarele, căci iarăși se poate întoarce roata norocului.

Port național nu au îmbrăcat, decât numai 2 Dșoare, ce e foarte dureros. Pentru ce nu ne știm noi oare prețui acel port, care prin frumuseța sa pune în uimire chiar și pe străini? Nu e mirare, că în învitarea tradiționalei petreceri din Reghin Stimatele Dame sunt expres rugate a preferi costumul național românesc, și sunt sigur, că totuși puține vor fi acele întru adevăr stimabile Dame, cari se vor prezenta în costum.

Petrecerea a fost foarte însuflețită și a urmat până în zori de zi. Deabunăseamă că Dșoarele nu vor uita această petrecere, fiindcă și-au petrecut foarte bine, dar zău nici noi tinerii nu o vom uita iute.

E de dorit, ca să continue comitetul aranjator a aranja în tot anul câte o petrecere în Fărăgău, căci mergem cu drag în mijlocul lor.

Lulu.

Inștiințare pentru anul viitor.

Anul școlar 1908—1909 se va începe in 1 Septemvrie st. vechiu 1908, adecă în 14 Septemvrie st. nou. Părinții, cari doresc a-și dà copiii la aceste școale, sunt poftiți a se prezentà cu fiii sau cu ficele lor în cancelaria direcțiunelor respective în zilele de 1, 2 și 3 Septemvrie v., adecă 14, 15 și 16 Septemvrie st. n., pentru inmatriculare. — Școlarii cari se imatriculează pentru primadată la școalele noastre medii, vor aduce *testimoniu școlar*, *certificat de naștere și certificat de revaccinare. Testimoniul școlar de pe clasa precedentă au să-l prezinte toți școlarii, cari vin a se inmatriculà, așadar și școlarii, cari au absolvat clasa precedentă la școalele noastre.*

Din 30 August și până în 2 Septemvrie v. dela 8—12 oare oare a. m. se vor ținea examenele private, supletorii, de diferență și de corigență. Ceice s'ar prezentà mai târziu, au să petiționeze la direcțiune dovedind cu atestat valabil cauza întârzierii.

Toți școlarii, cari intră în prima gimnazială sau în I. reală pot fi supuși unui examen de primire conform normativelor existente. Examenul de primire se va ținea în 20 August v., 1. și 2 Septemvrie v.

Notă. — Școlarii, cari vin dela un institut, unde în gimnaziul superior nu au învățat limba grecească, au să fie supuși unui examen de primire din limba grecească.

Didactrul în gimnaziul inferior și școala reală este de *24 coroane pe an*, iar în gimnaziul superior (cl. V—VIII.) de *40 coroane pe an*. — Cei inmatriculați pentru primadată mai plătesc odată pentru totdeauna o taxă de primire de *8 cor.* Școlarii neromâni plătesc didactrul, taxa de primire și taxa pentru fondul de pensiune, duplu. Taxa pentru fondul de pensiune este în gimnaziul superior *10 cor.*, iar în gimnaziul inferior și școala reală *6 cor.*, (cei scutiți de didactru plătesc $1/2$ din această taxă); taxa de testimoniu și anuar e de de *3 cor.* (cei scutiți de didactru plătesc numai *2 cor*); iar taxa de bibliotecă este în clasele inferioare *60 bani*, în cele superioare *1 coroană*. (Taxa de membru la societatea de lectură a studenților este pentru cl. V. și VI. gimn. *1 coroană*, pentru cl. VII. și VIII. gimn. *2 coroane*.)

Cu 1 Septembre 1908 se introduce o taxă nouă: *taxa edilă* de *10 cor.* în gimnaziul superior și de *6 cor.* în gimnaziul inferior și în școala reală. Taxa aceasta au să o plătească *înainte întreagă* chiar și cei scutiți de didactru.

---

mânt cu capul în jos. Sare apoi iute pe trepte la vale de-i iese înainte, îl prinde în brațe, îl duce iară în casă, îl trântește în pat, de pocnește scândurile, și-l face să se trezească. Omul se freacă la ochi, se uită mirat împrejur și zice: »Doamne Dumnezeule, mi s'a părut cam căzut tocmai de pe turnul bisericei. Norocul meu că numai am visat«.

»Asta e?« strigă Gițã. »Vezi ăsta a fost odată și la mine! Dacă mai vine odată și pun mâna pe el, o pățește.« Cum a zis acestea, deodată sare de sub masă alt drăcușor de vis. Gândeai că-i un cățel mic. Avea o haină lățoasă, și era și cu limba scoasă.

»La asta încă nu-i plătește pielea mai mult« zise împăratul visurilor. »Latră, ca un câne, și-i tare ca un uriaș. Și apoi când omul se sparie în vis îl ține strâns de mâni și picioare, de nu se poate mișca«.

»Și pe ăsta'l cunosc«, zise Gițã. »Când vrea omul să meargă, i-se pare că este țeapăn, ca o bucată de lemn. Când vreai să ridici mâna nu se poate, dacă vreai să miști picioarele, iară nu se poate. Uneori nu-i câne ci urs, ori un hoț, ori altceva rău«.

»La aceștia nu le voiu mai da voie să te cerceteze Ghiță«, îl liniști împăratul, »acum, vino să-ți arăt visurile cele rele, dar să nu te spării... nu-ți vor face nici un rău. Ele sunt numai pentru oameni răi.« Zicând acestea intrară într'un ocol foarte mare încins cu un zid vechiu și încuiat cu o poartă mare de fier. Aici bâjbăia de figuri grețoase și de pocituri înfricoșate. Unele erau ca oamenii, altele jumătate oameni, jumătate animale, iar altele cu totul ca dobitoacele. Ghiță, spăriat, iute să întoarce la poarta de fier. Impăratul însă îl agrăi prietinește și-i zise. »Nu vreai să vezi mai deaproape, ce trebue să viseze oamenii cei răi?« Int'raceea făcu semn unui vis, care era mai aproape.. era un uriaș grețos, cu două roți de mori subsoară.

»Spune-ne ce ai să faci la noapte« îi porunci împăratul.

Pocitura își trase capul între umeri, gura și-o întinse până la urechi, se legănă cu spatele ca și când s'ar bucura de ceva și zise rânjind: »Mă duc la bogătanul care a lăsat pe tatăl său să moară de foame«.

(Va urmă).

Stelele și istoria lumei.

de *Navrea — Gydef.*

Mi să părea în vis, că aud sunând clopoțelul dela școală, care vestea începerea prelegerilor. Sar din pat și cu cea mai mare grabă încep a mă îmbrăca, ca să nu ajung prea târziu.

Teama m'a cuprins și mă făcea să fiu mai zăpăcit. Totul ce făceam nu era bine... nu puteam să'mi închei gulerul — ghetele mă stringeau... le-am încălțat schimbate... dar când să'mi eau cărțile, îmi vine în minte, că — sunt în vacanță. Gândul acesta m'a liniștit.. și m'a făcut să râz eu însu'mi de mine.

...Am eșit vesel prin sat, să revăd acele mândre plaiuri pe unde mi-am petrecut zilele copilăriei mele....

Din turnul bisericei auzeam toaca cum ne chiamă ea sfânta slujbă..., era Dumineca. Simțeam în mine o tainică îndemnare ca să merg să dau mulțămită lui Dumnezeu, pentru ajutorul ce mi-la dat să pot sfârși anul cu bine... făcând părinților mei bucurie și mie mulțumire.

In drum spre biserică am întâlnit pe cei mai mulți din cunoscuți mei... cu toți m'au întâmpinat cu bucurie.

Vecinul nostru »Moș Marin« cum îi ziceam — un om dornic de a ști și auzi multe, care totdeauna mă descosea cu întrebări..., mă întâmpină grăindu-mi: »Bine ai venit la noi D-șorul nostru! mai ai, mai ai de umblat pela școli? N'or mai fi ele multe... una, două.. și ei veni acas. de nu popă, doftor".

Asta era vorba și dorința lui — și a mea nu 'i vorbă — să mă vadă în sat la noi popă; îmi zicea mereu: » aș avea odihnă în mormânt să știu, că d-ta mi-ai făcut slujba din urmă"..

»Dar ce mai stau«, zice mai departe »Moș Marin«, »doar cu d-ta sunt năcăjit, că nu numai ne spui nimic, din cele ce să spune prin cărțile alea. Ne-ai făgăduit la Crăciun, că ai să ne mai spui câte ceva și am rămas cu făgădueala. D-ta ai luat drum spre oraș«. — »Dar haideți oameni buni la biserică, c'o fi mântuit slujba fără de noi... hai și d-ta.... și ști ce? fă-ne inima bună.. Cântă-ne azi așa cum ști d-ta.., că ne este dor să te auzim ...și apoi ei vedea d-ta că ne împăcăm«.

După'ce s'a gătat sfta slujbă în curtea bisericei ne-am întâlnit cu toții... dela

Didactru se poate plăti în 2 rate semestrale: $^1/_2$ la înscriere, iar $^1/_2$ la începutul semestrului II., dar celelalte taxe se plătesc *deodată* şi întregi cu ocasiunea înscrierilor.

Şcolarii, cari vor să fie scutiţi de didactru trebue să-şi înainteze petiţiunile lor la mâna d-lor profesori de clasă respectivi *până în 30 Septemvrie st. v.*

1) Indreptăţiţi a petiţionà sunt acei şcolari săraci, cari au moralitate *bună* şi nota generală din studii *foarte bine* sau *bine.*

Cu nota *suficient* pot fi scutiţi numai acei elevi, cari sunt din Braşov şi cercetează clasa I. şi II gimnazială sau reală.

2) La petiţiune se aclude *atestatul de paupertate* al oficiului comunal, *vidimat şi de parochul local.*

3) Ceice vin dela alte şcoale au să acludă şi testimoniul de clasă ultim.

Direcţiunea gimnaziului rom. gr. or. din Braşov.

Seminariul din Blaj.

Primim spre publicare următorul comunicat:

1. Părinţii cari voiesc să-şi aşeze băieţii pe anul şcol. 1908/9 în Seminarul junimei române gr.-cat. dela gimnaziul gr.-cat. din Blaj, prin aceasta sunt avizaţi, că terminul concursului de primire (se primesc numai gimnazişti) este 14 August n. Cererile de primire sunt a se adresa Preaveneratului Consistor Metropolitan din Blaj, şi în ce priveşte pe băeţii, cari în anul trecut nu au fost elevi ai seminarului junimei, cererile au să fie instruate cu extras de botez, testimoniu de pe anul şcolar trecut şi atestat de revaccinare. In cerere părinţii sau îngrijitorii au să-şi însemne locuinţa şi posta ultimă cu acurateţă şi să declare, că cunosc pe deplin toate condiţiunile de primire şi se obligă ale înplini pe toate. Ca rezoluţiunile să se poată expeda francate, petenţii sunt rugaţi să alăture mărcile postale de lipsă.

2. Pentru elevi sunt a se plăti 300 cor., pentru cuartir, vipt, luminat, spălat, încălzit, scaldă şi în caz de lipsă, medic şi medicină; 8 cor., ca taxă de înscriere pentru cei-ce vin întâia dată în Seminarul junimei şi 6 cor. pentru scrobitul rufelor. Taxa de înscriere şi de scrobitul rufelor are să se plătească întreagă deodată cu ocaziunea înscrierii; iar suma de 300 cor. în două, respective în patru rate anticipative. — In caz de două rate, rata primă va fi de 150 cor. şi se va plăti în 1 Septemvre, iar rata a doaua iarăş de 150 cor. şi se va plăti în 1 Februarie. In caz de 4, rata primă va fi de 80 cor. şi se va plăti în 1 Septemvre, a doua de 80 cor. şi se va plăti în 15 Noemvre, rata a treia de 70 cor. şi se va plăti 1 Februarie, iar rata a patra de 70 cor. şi se va plăti în 15 Aprilie. Sumele acestea sunt atât de mici încât numai primindu-se regulat şi anticipativ pot statisface atâtor trebuinţe împreunate cu susţinerea şi îngrijirea elevilor. Altfel rectorul va fi silit să dimită pe elevii ai căror părinţi sau îngrijitori nu-şi vor solvi ratele la timp.

3. Elevii vor avea să aducă cu sine: *a*) o carte de rugăciuni: *b*) 4 părechi de schimburi de pânză sau giolgiu, bune; *c*) cel puţin 6 batiste; *d*) 2 părechi de încălţăminte şi cel puţin patru părechi de ciorapi sau de obiele; *e*) 1 saltea (sac de paie) şi 2 lepedee (cearşaturi) de pus pe saltea; *f*) 2 perini şi 4 feţe de perini; *g*) 1 ţol sau plapomă şi 2 lepedee de plapomă; *h*) 2 lepedee albe de giolgiu pentru coperirea patului (de lână şi colorate nu sunt bune căci nu se poate ajunge la uniformitate); *i*) atâtea bilete (formatul biletelor de vizită), câte bucăţi de rufe, veşminte şi încălţăminte au; *l*) 1 cuţit, 1 furcuţă, 1 lingură, 1 păhar şi cel puţin 3 serviete; *m*) 1 perie de veşminte şi 3 perii de încălţăminte; *n*) cel puţin 3 ştergare şi 2 pepteni, unul des şi altul rar. Pe rufe şi pe veşminte trebue cusut întreg conumele şi cel puţin litera iniţială a numelui de botez. Rufele şi veşmintele neînsemnate vor fi răspinse.

4. Elevii vor avea proviziunea întreagă şi anume: *a*) locuinţe în sale mari sănătoase, luminoase şi provăzute cu toate cele de lipsă; *b*) vipt întreg adecă dejun, prânz, ojină şi cină. La dejun vor avea lapte cald cu pâne, la prânz 2—3 feluri de mâncări, la cină 1—2 feluri. La prânz în zile de dulce va fi supă cu carne cu sos şi mâncare groasă cu carne, eventual zamă acră cu carne şi mâncare groasă cu carne sau friptură cu garnitură, iar în zilele de post supă de legume, mâncări făcute cu lapte, brânză sau ouă; Dumineca şi în sărbători şi prăjituri. La ojină pâne cu poame ori alte asemenea. La cină în zilele de dulce va fi friptură cu garnitură sau mâncare groasă cu carne, iar în zilele de post mâncări făcute cu lapte, brânză sau ouă: *c*) Spălatul eventual şi scrobitul rufelor. *d*) Luminat în timpul recerut. *e*) Incălzitul în timp de iarnă. *f*) In caz de boală medic, medicamente şi îngrijirea de lipsă. *g*) Scaldă caldă în timpul iernii, amăsurat prescriselor igienii. Afară de acestea superioritatea se va îngriji, ca elevii mai slabi de studii pe cât se poate să fie ajutoraţi în studii.

5. Părinţii în decursul anului şcolastic să nu trimită bani la adresa sau la mâna elevilor, ci banii să vină la adresa superiorităţii, care se va îngriji să le procure recvizitele de şcoală, cărţile şi celelalte lucruri de lipsă. De asemenea să nu le trimită nici mâncări, căci Seminarul îi provede cu cele de lipsă. Mâncările pe cari părinţii cu toate acestea le-ar trimite fiilor lor, se vor împărţi între toţi elevii, iar în caz de cvantitate mai mică între conşcolarii respectivului sau respectivilor elevi.

6. Părinţii, sunt avizaţi, că trebue să răspundă pentru eventualele stricăciuni făcute de fiii lor şi să le rebonifice. De sine se înţelege, că pentru obiectele ce se strică prin folosinţă, fără vina elevilor, nu se va cere nici o desdaunare.

7. Elevii se vor prezenta în 1 Septemvrie n. înaintea superiorităţii seminariale, însoţiţi de părinţii sau îngrijitorii lor, unde vor plăti taxele de lipsă, vor da în samă obiectele şi li-se va designa mobiliarul destinat spre folosinţă.

Blaj, 20 Iulie 1908.

Dr. Vasile Suciu,
rectorul Seminarului junimei române gr.-cat. stud. din Blaj.

Doamna Iudita Secula născută Truţa, probată fostă directoară la internatul de fetiţe din Arad, ne roagă să publicăm următorul anunţ, asupra căruia atragem atenţiunea onor. public.

Anunţ.

In vederea necesităţii simţite la noi Românii, *de a instrua fiicele noastre după terminarea claselor, în perfecţiunea cusutului de haine şi lengerii,* m'am decis a întocmi în locuinţa mea o şcoală privată pentru eleve mai mari, unde să poată fi instruite după dorinţa părinţilor lor.

Elevele vor putea primi instrucţie atât în limbi, cât şi din studiile aparţinătoare unui curs complementar, pe cum e istoria, literatura, igiena, pe urmă şi din menagiu, făcând praxă la pregătirea de bucate, coptul pânei, spălatul şi călcatul de rufe.

Pentru a putea fi elevele instruite perfect, va fi angajată una din proprietarele unui salon de modă, unde numai eleve alese se pot primi. Asemenea cusutul de lengerii va fi condus de o perfectă cusitoare.

Fiind pian în casă pot elevele la dorinţă primi oare, atât în casă cât şi conservatoriu. In fine se va da elevelor o creştere şi educaţie, care să recere dela o fată bine crescută.

Intocmirea şi programul acestei şcoale va fi:

Intocmirea (acestei şcoale proectate) va fi în conformitate cu cerinţele noastre după un plan ştudiat minuţios al şcoalei de Economia de casă »din şcoala fondată de Episcopul Bonos din Timişoara. — Şcoala de fete.

Programul întocmai ca în acea şcoală; — de acesta am profitat, atât la întocmirea şcoalei de Economia de casă din Măgurele cât şi la şcoala de aici, unde am format acest plan după cerinţele noastre; fiind o întocmire acceptabilă din toate punctele de privire.

Programul de primire va fi în conformitate cu alte internate, încât priveşte taxele.

Esceptie va fi numai la croitul şi cusutul de haine. Din această specialitate vor primi elevele, fiecare cu terminarea cursului, un atestat, pe baza căruia, pot fi primite ca profesoare din croit şi confecţionare de haine. — Acesta costă 80 cor.

Taxe de întreţinere 500 coroane pe anul întreg, solvite în 4 rate anticipative eventual şi lunare.

Taxe de învăţământ 80 cor. pe anul întreg solvite în 4 rate, eventual şi lunar.

Taxe de pian 12 coroaue lunar, din care 2 coroane se folosesc pentru acordarea şi usarea pianului.

Taxă pentru medic şi medicine 8 cor. pe întreg anul.

Cărţile şi recuisitele de scris, precum şi material pentru lucru de mână, croit, ş. a. după cum vor fi cerinţele, le vor procura părinţii elevelor.

Vestminte câte să recer dela o fetiţă, care cercetează încă şcoala; simple, însă cuviinciaose. Eră haine demodate, din care să mai pot renova, vor fi puse la început în lucrare, spre a putea fi folosite.

Cele de pat, şi utensiliile necesare, precum să cere în ori ce internat.

Pentru a fi onoratul public orientat în parte, şi cât priveşte instrucţia notez: că (voiu avea) întru întocmirea acestei şcoale, care cu ajutorul bunului Dumnezeu va fi întocmită după ce le mai arzătoare cerinţe ale noastre, voiu avea ca ajutoare două Dşoare. Una română, care a terminat şcoala Oteteleşanu din Măgurele, unde am funcţionat şi eu ca dirigenţă la despărţământul »Economia de casă« şi una germână, care a făcut şcoală în mânăstirea Ursulinelor din Sibiiu.

Acest curs este întrunit pentru un an, şi se va începe cu 15 Septembre st. n.

Ear terminul pentru înscriere, este 30 August, inclusiv. — De dorit însă va fi, ca onoratul public apreciând acest program, să anunţe mai de timpuriu pe fiicele lor, pentru a mă putea orienta.

In fine pentru orientare: Dorinţa mea fierbinte fiind avântul nostru cultural, pe toate terenele, ca să putem ţinea pas şi noi cu alte neamuri culte; scopul acestei şcoale proectate, nu este ca să paralizez, sau să fac concurenţă şcoalei române de fetiţe din loc, fiind clar zis la primul pasagiu al acestui Anunţ, »după terminarea claselor«.

Stiut fiind că şcoala civilă de IV cl cu ajutorul bunului Dumnezeu, a Ven. Consistor, în frunte cu Preasfinţitul Ilustrul D. Episcop I. Papp, în conţelegere cu Dl Dr. Pipos am pus aceasta şcoală pe temelia unei şcoale civile cu internat, care doreşte ca să promoveze multe eleve.

Să fiu bine înţeleasă. Nicăiri poate nu să simte lipsa unei asemenea şcoale, ca tocmai în acest centru, bogat în greutăţi şi în lupta cu luxul istovitor de puteri şi nimicitor.

Datorinţa noastră este, »Toţi pentru unul (scop) şi unul pentru toţi«, Deviza: »Honor et labor«.

Iudita Secula nasc. Truţa
Arad Strada Kazinczy 2.

ULTIME ŞTIRI.

Carloviţ, 30 Iulie. Alegerea patriarhului sârbesc e pusă la ordinea zilei în şedinţa de Sâmbătă.

Bucureşti, 30 Iulie. Românii macedoneni au trimis dela întrunirea, ţinută eri seara, următoarea telegramă Sultanului: „Colonia macedo-română din Bucureşti, întrunită în localul societăţei de cultură macedo-română, luând cunoştinţă de marele act, prin care M. S. Imperială acordă tuturor supuşilor cele mai sfinte drepturi individuale, crede de a sa datorie, ca cu această ocaziune să depună la picioarele strălucitului tron devotamentul nostru cel mai sincer şi cel mai leal“.

Constantinopol, 30 Iulie. Ziarele turceşti anunţă, că eri membrii comitetului otoman pentru uniune şi progres au fost invitaţi la Şeikul-Islam care, în prezenţa unui imense mulţimi, le-a zis: „Augustul nostru suveran m'a chemat şi mi-a zis: „Sunt foarte satisfăcut de mulţumirile poporului. Te însărcinez să declari în numele meu, că jur să aplic pe deplin constituţiunea, pe care am acordat'o credincioşilor mei supuşi şi de la care nimeni nu mă va putea împiedeca. Toate inimile să se liniştească şi fiecare să-şi vadă de afacerile sale“. Şeikul-Islam a adăugat, că Sultanul a dat aceste asigurări punând mâna pe Coran şi a făgăduit să aplice în curând tot felul de măsuri folositoare.

Constantinopol. 30. Iulie. Eri *toate bandele bulgăreşti şi greceşti din jurul Salonicului, împreună cu şefii lor, au venit în oraş unde au declarat, că desarmează şi fac pace.* Turci, bulgari, greci, se îmbrăţişau şi se sărutau.

Constantinopol. 30 Iulie. Sultanul a graţiat pe toţi membrii bandelor din Macedonia, cari erau condamnaţi.

Bibliografie.

A apărut Nr. 17. din »Biblioteca. Steua« cu titlul »*Satul Griviţa*« la Instit. graf. St. Bazilescu Bucureţi. Preţul 15 bani.

Părintele Ioan, până la cel mai mic nepot al lui »Moş Marin« pe care ni l-a adus în braţe să'l văd.

....Nu mai puteam de bucurie când m'am văzut earăşi între ai mei..

Pretinii mei de joc de odinioară azi erau, uni cu gospodăria lor bine încheiată.., eară alţii... burlaci ca mine... Aştia m'au chemat la joc:« hai d-şorul nostru la joc azi, că suratele zic, că vine şi d-şoara d-lui Părinte«...

Moş Marin era la spatele meu să vede, căci cum aude că flăcăii mă cheamă pe după amiazi la joc şi strigă că, azi după, amiaz la joc d-şorul vrea să ne spuie ceva«.... O băgasem pe mânecă. Tocmai azi, ziua întâi când sunt acasă.. şi când la D-nu Părintele mă aştepta, nu atât Părintele, cât mai mult... D-şoara; tocmai azi nu'mi prea venea la socoteală... dar era prea târziu, căci vorba lui »Moş Marin« era ascultată şi cu greu să putea schimba.

...După amiazi dela d-nu părintele am mers la joc... Veselia era mare... Lume multă... şi parcă nu'mi venea la mână să întrerup veselia oamenilor. L'am chemat la oparte pe »Moş Marin« şi m'am învoit cu el ca în Dumineca viitoare să le mai spun câte ceva din cele ce-am învăţat.

...Către seară am eşit cu ai mei pe banca din naintea porţii şi povesteam cu ei unele şi altele, când iacă'l văd pe »Moş Marin« venind spre noi încet..., semn că era de ceva nedumerit

Ajuns la noi 'l-întreb: »Ce gânduri te muncesc? Ce nedumerire ai?« Hm! cam mare pentru mine şi mică pentru d-voastră«, zice »Moş Marin« aşezându-se în locul meu pe bancă.

Şi »Moş Marin« începu bătrâneşte. Tot voiam să te întreb. »Nu ştiu cum se face de luna când răsare şi când apune. este mai mare, de cum este ea când ă deasupra capului nostru«.

»Când răsare este ca un fund de căldare şi când este deasupra noastră abia, e ca pălăria mea. Să scadă? »Nu să poate« Fi bun d-şorule, spunemi cum este asta ».

Apoi »Moş Marine« nedumerirea asta a dumitale au avut-o şi o au şi azi mulţi.. Aristoteles, un om învăţat al grecilor vechi, a încercat mai întâi să tălmăcească aceasta şi dela el mulţii alţii. Aristotele zicea, că vedem luna mai mare când răsare şi apune din pricina că razele de lumină să frâng prin aburii de apă cari plutesc în apropierea pământului, şi până prin suta a 11-a a rămas de bună această tâlcuire, până când un alt învăţat a cercat să tâlcuiască aceasta în alt chip. El zicea, că mărimea unui lucru o judecăm prin asemânarea unghiului de vedere sub care 'l vedem, şi cu depărtarea lucrului de la noi, aceasta însă numai atunci o putem cunoaşte când între noi şi lucrul din depărtare sunt un şir de alte obiecte; iar un alt învăţat zice, că luna când e deasupra capului nostru o vedem mai aproape »fiindcă între ea şi noi n'avem obiecte din cari prin asemânare să putem judeca depărtarea ei şi luna atunci ne pare mai mică, de cum este ea când răsare.... Că luna când răsare e mai mare de cum este ea când este deasupra noastră, asta e numai o părere.

Dela noi şi până la lună când răsare avem între ea şi noi pomi, case.... munţi şi dincolo departe de ei este luna — ea trebue să fie tare departe... şi de aici ni să pare mai mare.

Când este deasupra între ea şi noi nu sunt pomi, nu sunt case, nu sunt munţi ...ea doar'să află deasupra capului nostru... şi nu putem să judecăm la depărtarea ei prin mijlocirea lucrurilor dintre ea şi noi, şi de aici ne o închipuim mai mică mai, aproape de noi.

»Moş Marin« asculta... să'mi soarbă vorbele... După ce-am terminat o vreme tăcu..... »Apoi numai părere este că să fie ea mai mare când răsare şi apoi să scadă când este deasupra noastră — în zenit«.

Să făcu o linişte din nou ...»Moş Marin« o întrerupse fiind dornic de mai şti câte ceva...« Mai spune ceva, ori luna bălae ţi-a adus în minte vr'un păr bălai şi ochi vineţi?... mai lasăle la pustia ...şi hai aici lângă mine şi mai spune ceva«. Las »Moş Marine«, că pe Duminecă o să vă spun ceva despre stele şi istoria lumei... să auzi minunăţii.

(Va urma.)

Prietinii mei!

Motto: „Spune-mi cu cine te 'nsoţeşti, ca să-ţi spun cu cine eşti"!

Poate, nimeni în lume nu se poate lăuda c'un număr aşa mare de prietini, ca mine. Fiind mulţi i-am împărţit în trei categorii şi anume; de prima categorie se ţin cei de o etate cu mine; de a doaua cei mai în etate şi de a treia cei mai tineri.

Cei dintâi, mă iubesc până la nebunie, dacă pot da dovadă că, întru toate stau cu o treaptă sau două mai jos, decât ei. Se cad la examene, să mă vadă înbrăcat în sdrenţe, să nu mă ia nimeni în samă; eată ce le făcea bucurie prietenilor mei.

Cei din a doaua, categorie mă iubesc; dacă întru toate sunt »cap plecat«. »Fă asta!« — »Dute acolo!« Cu acestia vin de multeori în mânie din cauză că, esprim mai bucuros pe »ba«, decât pe »da«!

In fine cei din a treia categorie, mă iubesc; dacă las toate după voia lor, afirm ceeace ei zic şi pe deasupra le laud talentele.

Trebuia să susţin despre unul că, e un mare cântăreţ; deşi atât cânta de fals şi aşa nişte scârţiituri scotea, mai altfel ca o cumpănă de fântână de pe pustă.

Aceste sunt notele generale ale celor trei categorii.

Ar reieşi din cele de sus; că, toţi prietenii mei nu plătesc o ceapă degerată.

Dar să mă credeţi că, ei plătesc mai mult decât o ceapă.

In cele trei categorii să mai află şi câte un corb ş'un bivol alb. care face esceptiune. Sunt şapte la număr acesti »bivoli albi« dar, păcatul lor şi al meu, fiecare îşi are cusurul său, intocmai ca caii.

Am zis »păcatul meu«; pentrucă năravul fiecăruia e şi al meu, dacă nu ne înşală *motto* pus în fruntea acestor rânduri. Cred, că nu te voiu plictisi dragă cetitoriule dacă'ţi-i voiu descrie pe rând.

Primul, deşi am crescut aşa zicând mai sub o manta, decâte ori ne intâlnim, — şi aceasta se întâmplă foarte des — mă măsură să vadă, care din doi e mai gros, mai înalt, mai tare, mai greu etc. In toate aceste însuşiri de atlet, mă întrece. El o ştie bine aceasta, dar totuşi o face pentruca să-i admir puterea. Dacă nu mă înşel e deci închipuit în puterea lui. El se ţine, cel mai tare om din lume.

Al doilea; om mai în etate de cât mine.

Ne cunoastem de zeci de ani. Mă cunoaşte în toate amănuntele, pentru aceea totuşi dacă nu la toată întâlnirea apoi de bună samă la a doua mă întreabă, de câţi ani sunt?

Mi-am însemnat, la o convenire care a ţinut mai multe oare, mi-a pus, nu mai puţin de 3 ori întrebarea »de câţi ani eşti?« Aceasta o face faţă de toţi. Dacă face cunoştinţă cu cineva, ar fi mirare să nu'l întrebe de câţi ani e? Acesta se crede încă tot tinăr şi frica că va înbătrâni îl preocupă!

Al treilea ştie că, venitele mele sunt prea mari pentru a muri de foame; dar prea mici pentru a trăi, pentru aceea mereu mă întreabă: ce salar am; cum o duc cu finanţele etc.

Acesta e un materialist în înţelesul strict al cuvântului. Pentru a ajunge la avere, s'ar face prietin şi cu dracul.

Al patrulea, om vesel. Un Don Juan mincinos, care a făcut fete de împărat de şi-au lăsat părinţii. De dorul lui mulţi ochi s'au închis în mânăstiri, numai cât toate acestea poate în vis le-a văzut, dar în realitate nici poveste. Cu atâta foc ştie preda, aventuriile sale amoroase, încât chiar şi sfântul soare stă uimit la auzul lor. Dacă cineva din sexul frumos îi zâmbeşte, sau din întâmplare, sau din naivitate, îi face ochi dulci; se crede stăpân preste inima ei.

Acesta să crede tot tinăr şi frumos. Inchipuirea a ajunsa domn peste el.

Al cincelea un certăreţ şi limbut fără păreche. Are darul de a face din ţintar — armăsar. După el pământul e nemişcător, ear soarele mişcător, căci doar aceasta o vede toţi cu ochii. Ne certăm numai de atâtea ori de câte ori ne intâlnim. Acesta e cel mai mare călcător al poruncii a 8-a...

Despre al şasălea iertaţi dragi cetitori, nu vă pot spune multe, de frică, să nu mă afle; căci mi-ar crepa capu'n două.

Acest »pretin« crede că, toate în ziua de azi se căştigă prin luptă. Sentinţa »viaţa e o luptă«, şi-o esplică aşa: »mă George, te toc în cap, de nu-mi dai un z'ot împrumut. Acesta trebuia să se nască cu un veac mai înainte, — în »era umnului«.

Al şeptelea şi cel din urmă prietin din cei mai aleşi, îşi urmează cursul vieţii după principul latin: »cine bea bine, doarme bine. Cine doarme bine, nu păcătueşte. Cine nu păcătueşte ajunge în raiu; prin urmare, cine bea bine ajunge în raiu«.

Spunea odată acest prietin că, el mi-i cel mai sincer amic şi ca dovadă, î-mi spunea proverbul, »în vin e adevărul« — deşi era tălbăcit, nu de vin, ci de bere.

Să vedeţi că, cu omul acesta întru adevăr stau bine şi ne înţelegem de minune.

— »Mă Petre, nu plăteşti o halbă»?

— »Nu frate că, nam parale«!

— Atunci vino, plătesc eu!

Aşa ne înţelegem noi de minune!

Cred că, m'am recomandat în de ajuns on. cetitori şi cetitoare.....

»Orlean«.

Cum capătă copiii diferite deprinderi rele.

(Din: „Le livre des mères" de A. B.).

III.

Cum se întâmplă ca lenea trupului să aducă totdeodată şi lenea minţii, la copii?

a) Prin legătură strânsă şi până la un punct de neînlăturat, ce se găseşte între trup şi între suflet, legătură care face ca atunci când unul din ele suferă (trupul sau sufletul) să simtă suferinţa şi celălalt şi deci când trupul se leneveşte urmează ca lenea aceasta să se întindă şi asupra minţii.

b) Ca şi trupul, după cum am spus şi mintea se deprinde cu trândăvia: prin sforţăriie din cale-afară de mari, la care e supusă şi mai ales în prima vârstă a vieţii copilului.

c) Din pricina unei atenţiuni prea îndelungate şi încordată şi prin urmare obositoare, ce cop lul e silit să o îndrepte câteodată asupra aceluiaşi lucru.

d) Prin schimbarea necontenită a metoadelor în predarea cunoştinţelor.

e) Din pricina lipsei îndelungate de recreaţie şi jocuri, cari sunt de neapărată trebuinţă copiilor întrucât dau trupului o mlădioşie, iar minţii putere de a pricepe mai cu înlesnire, fiind totdeodată şi un mijloc de a înlătura o prea mare şi îndelungată sforţare a gândirii.

IV.

Cum ajung copiii să fie puţin îndemnateci (stângaci) şi turburi în diferite ocupaţiuni (uluiţi)?

a) Lăsându-i în voia lor să se dedea leneii trupeşti şi intelectuale.

b) Distrugându-le toată încrederea în ei înşişi: prin mustrări neîntrerupte şi pedepse fără socoteală, umilindu-i în faţa altor semeni de ai lor; fapt ce trebuie în totdeauna înlăturat, mai ales că prin aceasta se deprind a fi desprețuitori..

c) Maltratându-i în chip neomenos, prin lovituri.

d) Dacă li se permit legături de prietenie cu diferiţi copii ce suferă de aceste neajunsuri.

V.

Cum sunt împinşi copiii către trivialitate (vorbe şi fapte uricioase) şi grosolănie?

a) Se ştie îndemânarea ce o au copiii în a imita aceea ce văd. O constatare prea adevărată este şi aceea, că ei imitează în totdeauna schimbând şi de regulă ei fac mai mult decât ceeace văd sau aud fie în rău, fie în bine; aşa încât e foarte natural că atunci când părinţii, servitorii ori tinerii tovarăşi de o vârstă cu ei le dau exemple de apucături triviale şi grosolane, copiii imitând, să treacă peste modelul ce le-a fost pus în faţă.

b) Toate persoanele dinprejurul copilului trebuie deci să se supravegheze pe ele însăşi sub raporturile înfăţişării, al mişcărilor, al vorbirii, ca nucumva să fie copiate în rău. Astfel imitând un copil se deprinde cu un mers de trândav târându-şi picioarele; se reazemă sau se culcă aproape de masa unde i-se duce mâncarea sau, dacă rămâne o clipă în picioare, cu nestâmpărul unui bolnav el caută să se rezime oricum de o mobilă, de un zid, şi multe altele. Nişte asemenea deprinderi, dacă nu sunt îndreptate la timp, pot să se prefacă în nărăvuri, cari cu timpul continuându-se şi înrădăcinându-se din ce în ce, nu mai poate scăpa omul de ele.

c) Trivialitatea este încă mai vrednică de dojană, când se preface în grosolănie şi când din vorbire şi mişcări ea trece la faptele copilului, făcându-l în chipul acesta nesuferit tuturor persoanelor dinprejur.

d) Prin urmare, de datoria părinţilor este ca mai întâiu să se supravegheze pe ei înşişi şi după aceea, într'o aceeaşi măsură dacă nu şi mai mare să-şi întindă supravegherea şi asupra servitorilor şi asupra micilor tovarăşi de joc ori de lucru ai copiilor lor.

(Va urma.) *C. Popescu-Stăneşti.*

Producţiuni şi Petreceri.

»Concordia« Reuniune gr. cat. de cântări din Oraviţa-rom., invită la producţiunea ce o va aranja Duminecă în 2 August st. n. 1908 (în ziua S. Ilie) în grădina hotelului „Coroana Ungară" din Oraviţa-mont. sub conducerea d-lui Ioan Bogdan, învăţător. Inceputul la $8^1/_2$ oare seara.

Program: 1. * * * »Brancoveanul«, cor bărbătesc cu soli. 2. K. R. Karrasz: »Frumoasă copiliţă«, cor micst. 3. * * * »Şoimul şi floarea«, cor bărbătesc. 4. I. Vidu: »Coasa«, cor micst. 5. I. Vorobchievici: »Din depărtare«, cuartet solo. 6. I. Mureşan: »Brumărelul«, cor micst cu soli. 7. A. Popovici: »Dorul Ardeleanului«, cor bărbătesc. După producţiune joc.

Inteligenţa română din Agnita invită la producţiunea teatrală ce o va aranja cu ocaziunea ţinerii conferinţei preoţeşti tractuale în 9 August st. n. a. c. în sala hotelului »Agnita« din Agnita. Venitul curat este destinat parte fondului tractual, parte fondului bisericesc din Agita.

Programa: »Trei Doctori«, comedie în un act loc. de V. A. Vlaicu. »Ţiganul cătană«, comedie în un act de E. Suciu. După producţiune dans.

Inteligenţa română din Teiuş invită la Petrecerea de vară, ce o va aranjă Duminecă în 9 August n. 1908 în grădina hotelului »Leul«. Venitul curat e destinat pentru biserica română greco-catolică din Teiuş. Inceputul la 8 oare sara.

Mulţămită publică.

Ţin de plăcută datorinţă a aduce şi pe această cale mulţămiri acelor credincioşi, cari din prisosul muncei lor au dăruit, de când îi păstoresc eu, pe sama bisericii din Rodbav, tractul Agnita, câteva obiecte preţioase spre cinstea lor şi spre pildă bună şi altora, cari îşi iubesc biserica şi o ajută cu fapta. Acei buni credincioşi au dăruit următoarele obiecte:

1. *Ghedeon şi Maria Bologa* din Merghindeal un rând de haine preoţeşti cu toate apartinătoarele în valoare de 100 cor. 2. *Nichifor şi Maria Dan* un patrahir în valoare de 16 cor. 3. *Gheorghe şi Maria Cocă* o cădelniţă de argint de China procurată prin librăria archidiecezană în preţ de 20 cor. 4. *Vasilie Nistrea* epitrop în amintirea soţiei sale răposate, Floarea, 2 icoane frumoase pe pânză, a Mântuitorului şi a Maicei Domnului, procurate tot prin librăria archidiecezană cu 26 cor. 5. Parochul local *Aurel Oancea* 2 icoane: a sf. Nicolae şi a sf. Treimi ramate 20 cor. 6. *Malei Şchiopotă* 2 sfeşnice pe pristol cu 2 cor. 60 f. Mila făcută cu biserica noastră e bine primită, fie ea cât de puţină.

Rodbav, în 12 Iulie 1908.

Aurel Oancea, paroch.

MULTE ŞI DE TOATE.

Din viaţa Sultanului Turciei.

In urma introducerii constituţiei în împărăţia turcească, toate ziarele se ocupă cu Sultanul Abdul Hamid, povestind fel de fel de întâmplări din viaţa lui.

Intre altele se spune că sultanul e un maestru în tragerea la ţintă cu pistolul. Se spune că, de la o depărtare de 25 paşi îşi face iscălitura cu gloanţe trase repede unul după altul pe o placă. De la aceeaşi depărtare nimereşte, fără să greşească odată, portocale aruncate una după alta în aer. Cîte odată padişahul se retrage şi într'un atelier, în care îşi petrece vremea cu arta ceasornicăriei şi cu analize chimice. In tinereţe a fost un tîmplar foarte iscusit şi e şi azi mîndru de mobilele făcute de dînsul pentru kioşcul Kiatgane.

*

Prînzul e servit pe la oarele şase, iarna pe la patru. Abdul Hamid mănîncă totdeauna singur. După masă se duce iarăş să ascute rapoartele spionilor săi. Uneori cheamă cîte un clovn. Glumele pe cari le face cu acesta sunt adesea cam neplăcute pentru bietul clovn. Pe clovnul lui favorit, decedatul Ali Efendi, avea obiceiul să-l arunce în apă, spre puna să-l vipsească negru pe obraji. Cînd nu se distrează în chipul ăsta, sultanul se duce la teatrul privat din Yldiz. Aci sunt două trupe, una turcească: acEasta joacă comedii; alta europeană, care dă opere şi opere'e. De-asemenea invită şi artişti dramatici străini, cari dau reprezentaţii în Constantinopol. Cu artişti străini e extraordinar de darnic.

*

Odată, cu prilejul reprezentaţiei unui vodevil, s'a petrecut un incident comic. Capela trebuia să cînte un marş. Singurul pe care-l ştia de rost era marşul »Hamidie«. Indată ce-l începură muzicanţii, apăru pe scenă, cum se prevedea în piesă, un măgar. Sultanului nu-i conveni de loc incidentul ăsta hazliu şi destitui imediat pe capelmaistru.

Abdul Hamid se culcă tîrziu. Inainte de-a se culca, întreaga reşedinţă e luminată ca ziua pînă în cel mai mic colţ, de oare-ce sultanului nu-i place întunerecul. Adeseori lasă orchestra să-i cînte pînă tîrziu după miezul nopţei sau dă ordin ca garda lui personală să se plimbe cu paşi puternici în sus şi în jos pe dinaintea odăii lui de dormit, fiind-că sunetul regulat al paşilor îi linişteşte. După ce s'a convins că totul e în ordine, încuie el însuş odaia de dormit, a cărei cheie o poartă totdeauna la dînsul şi se culcă.

*

Milionar, fără să ştie.

Un chelner August Goldschmidt, din Versailles, a devenit zilele acestea posesorul unei sume, care se ridică la trei milioane franci — lucru ce nici nu visa! Chelnerul aceasta trăise de ani în Versailles, în condiţiuni foarte modeste. Cum banii, de cari dispunea, nu erau îndestulători pentru a-şi întreţine familia şi bătrâna lui mamă, soţia sa s'a hotărît să facă coroane din mărgăritare pentru înpodobitul mormintelor.

Deunăzi chelnerul fu chemat pentru nişte afaceri de ordin comercial la Lyon. In acest oraş află el, din întâmplare, că un notar din Lyon îl caută de aproape 17 ani pentru a-i da în primire o moştenire de trei milioane de franci. Un unchiu al chelnerului, neavând copii sau alţi moştenitori, l'a numit pe August legatar universal. In 1829 el plecă ca soldat la Senegal şi la 1891 muri. In răstimpul acesta el şi-a economisit trei milioane lei. Actualul posesor al acestei sume, proectează să deschidă la Paris, cea mai grandioasă cafenea.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulţimea acelor oameni, a căror sânge şi sucuri trupeşti sunt atrofiate şi cari în urma uşurinţei din tinereţe şi prin deprinderi rele şi-au sdruncinat sistemul nervos şi puterea spiriutală. **E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt.** Trebue să fie cine-va care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere şi amănunţite în tot ce priveşte viaţa sexuală, trebue să fie cine-va căru'a oamenii să-şi încredinţeze fără teamă, fără sfială şi cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori şi cui, ci trebue să ne adresăm unui astfel dě medic specialist, conştiinţios, care ştie să dea asupra vietei sfaturi bune sexuale şi ştie a ajuta şi morburilor ce deja eventual exista, **atunci apoi va înceta existenţa boalelor secrete.**

De e chemare atât de măreaţă şi pentru acest scop e institutul renumit în toată ţara al **D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákoczi-ut 10)**, unde pe lângă discreţia cea mai strictă primeşte ori-cine (atât bărbaţii cât şi femeile) deslușiri asupra vieţei sexuale, unde sângele şi sucurile trupeşti ale bolnavului se curăţă, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberéză de materiile de bolă, chinurile sufleteşti i-se liniştesc.

Fără conturbarea ocupaţiunilor ḑilnice **dr. PALOCZ** vindecă deja de ani de ḑile repede şi radical **cu metodul său propriu de vindecare**, chiar şi cazurile cele mai neglese, ranele sifilitice, *boalele de ţeve băşică, nervi şi şira spinărei, începutul şi de confusie a minţei, urmările onanieirei ale sifilisului, erecţiunile de spaimă, slăbirea puterei bărbăteşti (impotenţa), vătămăturile, boalele de sânge, de piele şi toate boalele organelor sexuale femeeşti.* **Pentru femei e sală de aşteptare separată şi eşire separată.** In ceea-ce priveşte cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză. n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunţit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). **Limba română se vorbeşte perfect.** După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorinţă se retrimit fie căruia. Institutul se îngrijeşte şi de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 óre a m. până la 5 óre p. m., (Dumineca până la 12 óre a. m.)

Adresa: **Dr. PALOCZ**, medic de spital pescialist, Budapesta, VII., Rákóczi-út 10

La Tipografia şi Librăria
A. MUREŞIANU Braşov,
Se pot procura

următórele cărţi literare dela scriitorii noştri de valóre: Cor.

Moruzi: „Ruşii şi Românii" . Cor. 1.50
Râznovanul: „Popasuri vânătoreşti" . . . . „ 1·50
Iorga: „Negoţul şi meşteşugul" „ 2·50
Bârsan: „Visuri de noroc" . . „ 2·—
Negoescu: „Fabule şi fabulişti" „ 1·25
Slavici: „Vatra părăsită" . . „ 2·—
„ „Din bătrâni" . . . . . „ 2·50
Sandu Aldea: „Două neamuri" „ 1·50
Razelli: „Epigrame" . . . . „ 1 50
Mera: „Din lumea basmelor" . „ 3.50
Cioflec: „Doamne ajutăne" . . „ 1.50
Sadoveanu: „Mormântul unui copil" . . . . . . „ 2·—
„ „La noi în Viişoară" „ 2·—
Urechia „In Buceci" . . . . „ 1·50
Dauş: „Doamna Oltea" teatru „ 1·—
Alexandri: „Poesii" . . . . „ 1.50
„ „Teatru vol. I. II. III. şi IV. à . . . . „ 1·50
„ „Prosă" opere compl." „ 1·50
Alexandrescu: „Versuri şi prosă" „ 1.25
Bolintineanu D.: „Opere compl." „ 1·50
Creangă: „Opere complecte" . „ 1·50
Beldiceanu: „Chipuri de la mahala" . . . . „ 1.50
Eminescu: „Literatura poporală" „ 1·50
„ „Geniu pustiu" . . . „ 2·—
„ „Scrieri politice şi literare" . . . . . . „ 2·—
Filimon: „Ciocoii vechi şi noi" „ 1·50
Negruzii: „Opere complete" . „ 1·50
Odobescu: „Opere complecte" . „ 1.50
Bratescu Voineşti: „Nuvele şi schiţe . . . . . . „ 1·50
Boureanu: Povestiri din copil.. „ 1·50
Cunţan Maria: „Poezii" . . . „ 1·25
Chendi Ilarie: „Preludii" . . „ 2·50
„ „ „Fragmente" . . „ 2·50
Grigorovitza: „Chipuri şi graiuri din Bucovina" . . . „ 2·50
Hodoş Constanţa „Frumos" . . „ 1·50
Iorga: „Istoria Românilor în chipuri şi icoane" . . „ 2·50
„ „Gânduri şi sfaturi" . . „ 1·50
„ „Neamul românesc în Bucovina" . . . . „ 1·50
„ „Cuvinte adevărate" . . „ 2·50
„ „Sate şi mănăstiri" . . „ 2·50
Iosif St. O.: „Credinţe" . . . „ 1·50
Manolache Holda: . . . . . . „ 1·50
Iules Brun: „Moşneagul dela munte" . . . . . . , „ 1.50
Livescu: Florea Marin" . . . „
Lecca: „Poezii" . . . . „ 1·50
Popp Vasilie: „Domniţa viorică" „ 2·—
„ „ „Rîs şi plâns" . „ 1.50
Popovici Aurel: „Vorbe înţelepte" „ 1·50
Petrescu N. Petra: „Ilie Marin" „ 1·50
Sadoveanu: „Şoimii" . . . . „ 1·50
„ „Dureri înăbuşite" . „ 2·—
„ „Crişma lui Moş Precup" . . . . „ 2·—
Alexandri: „Poesii" (30 bani porto) 1·50
„ „Teatru" I, II, III à . . 1:50
„ „Proză" . . . . 1·50
Alexandrescu: „Versuri" 1.25
Brătescu: „Nuvele" . . . . . . 1·50
Bolintineanu: „Poesii" . . . . . 1·50
Negruţii: „Proză" . . . . 1·50
Constanţa Hodoş: „Frumos" . . . 1·50
Ispirescu: „Basme" . . . . . . 1·50
Gorun: „Taina a şasea" . . . . . 1·50
Leca: „Tainele cerului" . . . . . 1·50
Pann: „Povestea Vorbei" . . . . 1·50
Negoescu: „Fabule" 1.21
Livescu: „Nu se cuvine" 1.50
Jules Brun: „Moşnégul de la munte" (roman) 1.50
Bârsan: „Popasuri vânătoreşti . . 1·50
Becescu: „Stefan cel mare" . Cor. —·50
Coatu: „Din viaţa ţărănească" „ 1·50
Coşbuc: „Fire de tort" . . . „ 2·50
„ „Povestea unei coroane de oţel" . . . . . „ 1·50
„ „Sacontala" Traducere liberă după Calidasa" . „ 5·—
„ „Cântec de vitejie" . . „ 1·—
Cujbă: „Povestiri din copilărie" „ 2·—
Caragiali: „Note şi schiţe" . „ 2·—
Al. Florini: „Poveşti populare" „ 2·—
Iosif: „A fost odată" . . . . „ 1·—
S. Nădejde: „Robia Banului" . „ 2·—
„ „Patimi" . . . . „ 2·—
Smara: „Corbul cu pene de aur" „ 2·50
Speranţă: Teatru sătesc „Mireasa" „ —·50
„ „ „ „Curcanii" „ —·50
„ „ „ Lângă Pământ" . . . . „ —·50

Tauri din pinzgau.

Tauri de 1—$1^3/_4$ ani, soiu curat, (prima calitate) rassă Pinzgau pentru prăsilă, de provenienţă originală din Pinzgau, întroduşi în catastru regnicolar, sunt ori când **de vânzare** la

Fabrica de zahăr din Bod (lângă Brassó). (Staţiunea căilor ferate Botfalu m. á. v.)

(243 2—6)

La Domnul **George Enescu**, comersant Poiana-Mărului se capătă **VIN BUN** curat de Ardeal en gros cu **50 bani litru.** No.245.,1—20

Frumseţea.

Cea mai mare dorinţă a fie-cărei dame este fără îndoială: a fi tot mai frumoasă şi pentru a ajunge acest scop, să foloseşte de ori-ce ocazie, îşi sulemeneşte faţa cu mijloace de necrezut, ceeace în cele mai multe cazuri are de urmare, că faţa în loc să devie mai frumoasă, se ruinează aşa, încât este lipsă de timp lung şi de o îngrijire mare până ce se restaurează iarăşi.

Rezultatul unic în lume, ce l'a obţinut farmacistul din Arad Clemens de Foldes cu **Margit-Créme** a sa (su deosebire în Francia şi Germania), a îndemnat pe mulţi a imita acest mijloc de renume universal, **nestricăcios** şi care singur are efect miraculos contra tuturor **necurăţeniilor din faţă**, pistrui, pete de ficat, bubiţe etc. Aceasta natural, că nu a succes nimărui, deoarece secretul preparării **Margit-Crémei** nu-l ştie decât inventatorul şi producentul, care şi păstrează acest secret, pregătind întotdeauna singur acest preparat. **Margit-Créme** este prin urmare tot un fel, prelucrarea este întotdeauna îngrijită, din care cauză efectul este rapid şi sigur. De aceea să admoniază damele cu toată seriositatea a nu şi unge faţa cu tot-felul de alifii: să se folosească numai un astfel de mijloc care să recomandă şi de medicii vestiţi englezi, americani şi francezi, ca **un mijloc cu efect sigur, nestricăcios şi pentru conservarea frumseţii.** Acest mijloc cosmetic (de frumseţe) de renume universal este **Margit-Créme a lui Földes,** care deja după o folosinţă de 4—5 zile schimbă tot-l pielea feţei, depărtează pistruii petele de ficat, sgrăbunţele, coşuri, roşaţa feţii şi a mânilor, dă feţii frumseţe ideală, vioiciune şi înfăţoşare tinerească. Un borcănel costă 1 cor. **Săpun-Margit** 70 fil., şi **Pudră-Margit** (albă, rosa şi créme) 1 cor. Toate mijloacele aceste să pot folosi şi separate. **Margit-Créme a lui Földes** se capătă în toată lumea în fie-care farmacie mai mare dar dacă undeva nu s'ar afla, să ne adresăm direct la inventatorul: **CLEMENS DE FÖLDES**, farmacist în **ARAD**.

Deposit principal în BRAŞOV: Julius Hornung: Emil Jekelins; Franz Kelemen; Victor Klein: Rudolf Kugler; Lang & Theil droguerie; Eug. Neustädter; Heinr. Oberth; Victor Roth: Fridr. Stenner; Teutsch & Tartler, droguerie. — SIGHIŞOARA: A. V. Lingner, farmacie.

Mare asortiment de lingerie.

Cea mai bună ocasiune.

Avem onoare a aduce la cunoştinţa On. public din loc şi streinătate, că la firma noastră

FRAŢII SIMAY,
Braşov, Târgul grâului 3, (lângă Cafenea),

cu ziua de 1 August începând să vinde **un mare asortiment de Lingerie**, complete trusouri **cu preţuri foarte reduse** ceeace numai printr'o cumpărare foarte avantagioasă dela o fabrică am putut ajunge. Deci recomandăm amatorilor, că în timp de 4 săptămâni cât va dura, să asorteze după plac.

MARE ASORTIMENT IN:

Bluse, Jupoane, Confecţiuni, Toilete de Dame, atât costume de **Dame**, cât şi de **Domni**, se pregătesc în timpul cel mai scurt.

Cu preţuri foarte reduse.

Numai 4 săptămâni!

Institut indigen. Banca de asigurare
„TRANSILVANIA"
din Sibiiu

intemeiată la anul 1868

în Sibiiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurează în cele mai avantagioase condiţii:

contra pericolului de incendiu şi esplosiune,

edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutreţuri şi alte producte economice etc.

asupra vieţii omului

în toate combinaţiile, capitale pentru casul morţii şi cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe vieaţa întreagă etc. etc.

Asigurări poporale fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **95,816.412 cor.**

Capital asigurat asupra vieţii: **9,882.454 coroane.**

Dela întemeiare institutul-a solvit:

pentru despăg. de incendii **4,484,278·83 c**, pt. capitale asig. pe vieaţă **4,028,113 12 c**

Oferte şi informaţiuni se pot primi dela: **Directiunea în Sibiiu, strada Cisnădiei nr. 5 etagiul I., curtea I,** şi prin agenturile principale **din Arad, Braşov, Bistriţa, Cluj, şi Oradea-mare** precum şi dela **subagenţii** din tóte comunele mai mari.

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări, instalaţii de gaz şi telefoane,

BRAŞOV, Pe Tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Braşov pentru ori şi ce lucrare de **instalaţiuni, canalisări** şi **apaducte, closete, trenajaţii, pivniţe,** cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (îmblători), conform planului de canalisare şi al statutului orăşănesc.

In curs de **14 ani** de când lucrez în Braşov **ori şi ce lucrare** mi s'a încredinţat am executat spre mulţumirea celor ce m'au onorat cu lucrări în branşa mea.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à 10 fileri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf, și la Eremias Nepoții.